

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ім. Ю.М. ПОТЕБНІ**

МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ
(повне назва кафедри)

Кваліфікаційна робота (проєкт)

магістр

(рівень вищої освіти)

**НА ТЕМУ: УДОСКОНАЛЕННЯ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ
РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ**

Виконав: студент другого курсу, групи 8.2810-4з

Спеціальності 281 Публічне управління

та адміністрування

(код і назва спеціальності)

освітньої програми Публічне управління

та адміністрування

(назва освітньої програми)

С.С. Семенова

(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри менеджменту організацій
та управління проєктами, к.н.держ.упр.

О.О. Фурсін

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент доцент кафедри менеджменту
організацій та управління проєктами, д.ю.н.

Н.П. Капітаненко

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя, 2021

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Інженерний навчально-науковий інститут
Кафедра менеджменту організацій та управління проектами
 Рівень вищої освіти _____ магістр _____
 Спеціальність _____ **281 Публічне управління та адміністрування** _____
(код та назва)
 Освітня програма _____ **Публічне управління та адміністрування** _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Завідувач кафедри д.філос.н.,
 проф. Воронкова В.Г. _____
 «__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
 НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЄКТ) СТУДЕНТОВІ (СТУДЕНТЦІ)

_____ *Семеновій Світлані Станіславівні* _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проєкту) Удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади

керівник роботи _____ **Фурсін О.О., к. н. держ. упр., доцент** _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «30» 06.2021 року № 975-С

2. Строк подання студентом роботи 01 грудня 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи: Формування плану. Матеріали переддипломної практики. Концепція дослідження. Аналіз літературних джерел

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1. Теоретико-методологічні засади моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади. 2. Аналітико-дослідницькі виміри моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади. 3. Напрями удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) Державна служба в Україні. Державна служба України з питань праці. Інформаційні системи які використовує Держпраці. Зв'язок між існуючими системами. Структура нової інформаційної системи Держпраці.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Воронкова В.Г., зав. кафедри менеджменту організацій та управління проектами	01.08.2021	
Розділ 2	Фурсін О.О., к. н. держ. упр., доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами	15.09.2021	
Розділ 3	Фурсін О.О., к. н. держ. упр., доцент кафедри менеджменту організацій та управління проектами	15.10.2021	
Нормоконтроль	Венгер О.М., к.п.н., доц. кафедри менеджменту організацій та управління проектами	01.12.2021	

7. Дата видачі завдання 30 червня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	З'ясувати теоретичні засади моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	30.07.2021	
2	Сформувати понятійно-категоріальний апарат моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	15.08.2021	
3	Розкрити методи та засоби удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	31.08.2021	
4	Виявити діагностику проблем моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	15.09.2021	
5	Визначити фактори забезпечення результативності моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	30.09.2021	
6	Дослідити напрями удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності Держпраці	01.10.2021	
7	Запропонувати інструменти удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності Держпраці	30.10.2021	
8	Обґрунтувати складові підсистеми формування моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	01.11.2021	
9	Розробити практичні рекомендації щодо удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	25.11.2021	

Студент

(підпис)

С.С. Семенова

(ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту)

(підпис)

О.О. Фурсін

(ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер

(підпис)

О.М. Венгер

(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Семенова С.С. Удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади.

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування, науковий керівник О.О. Фурсін. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні. Кафедра менеджменту організацій та управління проектами, 2021.

В кваліфікаційній роботі розглянуто теоретико-методологічні засади моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади. Розглянуто особливості формування управління моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади. Певна увага приділяється виявленню перспектив і недоліків моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади.

Ключові слова: МОНІТОРИНГ, КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ, СИСТЕМА, ТОЧНІСТЬ, СИСТЕМНІСТЬ ТА ДЕТАЛЬНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ.

ABSTRACT

Semenova S. Improving Monitoring and Control of Performance in Public Authorities.

Qualification work for a master's degree in 281 Public Administration and Administration, supervisor O.O. Fursin. Zaporizhia National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Yu.M. Potebni. Department of Organizational Management and Project Management, 2021.

The theoretical and methodological principles of monitoring and control of results of activity in public authorities are considered in the qualification work. Features of formation of management of monitoring and control of results of activity in public authorities are considered. Some attention is paid to identifying prospects and shortcomings of monitoring and control of performance in public authorities.

Keywords: MONITORING, CONTROL, ANALYSIS, SYSTEM, ACCURACY, SYSTEMS AND DETAILS OF INFORMATION.

АННОТАЦИЯ

Семенова С.С. Усовершенствование мониторинга и контроля результатов деятельности в органах публичной власти.

Квалификационная работа для получения степени высшего образования магистра по специальности 281 Публичное управление и администрирование, научный руководитель А.А. Фурсин. Запорожский Национальный университет. Инженерный учебно-научный институт им. Ю.М. Потебни. Кафедра менеджмента организаций и управления проектами, 2021.

В квалификационной работе рассмотрены теоретико-методологические принципы мониторинга и контроля результатов деятельности в органах публичной власти. Рассмотрены особенности формирования управления мониторинга и контроля результатов деятельности органов публичной власти. Особое внимание уделяется выявлению перспектив и недостатков

мониторинга и контроля результатов деятельности в органах публичной власти.

Ключевые слова: МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛЬ, АНАЛИЗ, СИСТЕМА, ТОЧНОСТЬ, СИСТЕМНОСТЬ И ПОДРОБНОСТЬ ИНФОРМАЦИИ.

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	14
1.1. Теоретичні засади моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	14
1.2. Понятійно-категоріальний апарат моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	26
1.3. Зарубіжний досвід моніторингу та контролю в державному управлінні.	31
Висновки до розділу 1	36
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИКО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ВИМІРИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ (НА ПРИКЛАДІ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРАЦІ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ)	38
2.1. Організаційно-управлінська характеристика Головного управління Держпраці у Запорізькій області	38
2.2. Діагностика нормативно-законодавчої бази управління моніторингом та контролю результатів діяльності відділу з питань додержання законодавства про працю, зайнятість та інших нормативно-правових актів	55
2.3. Аналіз поточної стану та виявлення недоліки існуючої системи моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади	63
Висновки до розділу 2	68

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗРОБКИ ЗАХОДІВ
УДОСКОНАЛЕННЯ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ 71
ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

3.1. Напрями процесу удосконалення моніторингу і контролю
результатів діяльності Головного управління Держпраці у Запорізькій 71
області

3.2. Обґрунтування створення технічного офісу проекту (ТОП) 77

3.3. Практичні рекомендації щодо удосконалення моніторингу і
контролю результатів діяльності органу публічної влади (на прикладі 84
Держпраці)

Висновки до розділу 3 95

Список використаної літератури 98

Додатки 108

ВСТУП

Актуальність теми. Аналіз механізмів реалізації контролю у сфері публічного управління зумовлює доцільність детального аналізу понять державний та громадський контроль і базується на розумінні функціонального потенціалу ролі держави та функцій державного управління у сфері забезпечення гарантій дотримання правової, політичної та організаційної законності. З метою артикуляції даного аспекту доцільно враховувати той факт, що держава, забезпечуючи гарантії дотримання законності, не завжди здатна автономно забезпечити виконання відповідних законів чи функцій управління, що тим самим зумовлює концептуальну й технократичну доцільність участі громадського сектору у здійсненні відповідної контрольної діяльності. Слідуючи цьому, «фундаментальною передумовою для створення ефективної моделі державного управління стає правовий тип владарювання, що полягає в правовій організації, правовому функціонуванні та правовому цілепокладанні влади».

Будь-який орган державної влади у процесі своєї діяльності тією чи іншою мірою має справу з моніторингом та контролем результатів діяльності, їх підготовкою, аналізом, висвітленням у ЗМІ тощо.

Особливе значення має здійснення дієвого контролю за виконанням управлінських рішень, адже процеси трансформації соціально-економічних відносин у суспільстві залежать насамперед від якості підготовки, прийняття та здійснення ефективного контролю їх реалізації.

Здійснення і реалізація контролю значною мірою залежить від чинної нормативно-правової бази з окреслених питань. За останні роки напрацьовано певну законодавчу і нормативно-правову базу щодо контрольної діяльності органів виконавчої влади та їх підрозділів контролю. Її складають такі документи: Конституція України, яка визначає основні принципи діяльності всіх органів державного управління, закони України

«Про державну службу», «Про місцеві державні адміністрації», Указ президента України "Про порядок організації та здійснення контролю за виконанням указів, розпоряджень і доручень Президента України", Указ президента України "Про заходи щодо вдосконалення організації контролю за виконанням актів та доручень Президента України", Указ Президента України "Про деякі питання Апарату Ради національної безпеки і оборони України", Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ з контролю апарату місцевої державної адміністрації", Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку контролю за здійсненням органами місцевого самоврядування делегованих повноважень органів виконавчої влади", інші нормативно-правові акти, що визначають систему органів, покликаних здійснювати державний контроль, їх повноваження, права й обов'язки, методи та форми контролю.

Моніторинг визначається як безперервне стеження за будь-яким процесом з метою виявлення його відповідності бажаному результату або тенденцій розвитку. Систематичне збирання інформації про хід робіт у межах моніторингу є своєрідним "скануванням" подій і проводиться для того, щоб вчасно виявляти відхилення від окреслених планів.

Аналіз сучасних публікацій за цією проблематикою дозволяє зробити висновок, що проблеми дослідження функцій державного управління а саме: контролю, нагляду та моніторингу задля розмежування повноважень органів державної влади, що мають здійснювати ці функції постійно знаходяться в полі уваги науковців. Можна вказати, зокрема, на праці О. Андрійко, Ю. Атаманової, В. Баганця, О. Беяневич, А. Бобкової, Ю. Венгера, О. Вінник, І. Віхрової, В.Воронкової, Ю. Гаруст, В. Гаращука, С. Грудницької, С. Демченка, В. Джуня, В. Жушмана, Д. Задихайла, О. Крупчана, М. Курка, Д. Лученко, В. Мамутова, М. Маскона, Я. Маслова, П. Матвєєва, В. Мілаш, Н. Мироненко, О. Музичук, Н. Нижник, А. Пікулькіна, О. Подцерковного, О. Полінець, Д. Притики, В. Ромасько, Ю. Тихомирова, В.

Устименка, В. Щербини, Я. Шевченко та інших.

Метою кваліфікаційної роботи є подальший розвиток теоретичного і науково-методичного забезпечення з розробки та обґрунтування моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади.

Об'єктом дослідження є моніторинг і контроль результатів діяльності в органах публічної влади.

Предмет дослідження – соціально-економічні закономірності розвитку критеріїв моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання:

- з'ясувати теоретичні засади моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;
- сформулювати понятійно-категоріальний апарат моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;
- розкрити методи та засоби удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;
- виявити діагностику проблем моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;
- визначити фактори забезпечення результативності моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;
- дослідити напрями удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності Держпраці;
- запропонувати інструменти удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності Держпраці;
- обґрунтувати складові підсистеми формування моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;
- розробити практичні рекомендації щодо удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади.

Методологічною основою роботи є сучасні положення державного

управління, роботи провідних вітчизняних і зарубіжних економістів, Закони України.

У процесі роботи над темою було застосовано методи:

– діалектичний – при вивченні системності та розвитку моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;

– балансовий – при аналітичному дослідженні наявності, складу та структури моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади, ступеня їх використання;

– метод факторного аналізу причинно-наслідкових залежностей – при оцінці процесу відтворення моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади в залежності від впливу умов та факторів, що його визначають;

– індексний метод – при аналізі динаміки зміни показників, що характеризують формування та використання управління якістю як чинник впливу на критерії оцінювання результатів моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади;

– статистичний метод (в тому числі групувань, зіставлень, графічний, табличний) – при розробці схем, графіків, таблиць та додатків;

– анкетних та експертних опитувань – при обґрунтуванні управління якістю як чинник впливу на моніторинг і контроль результатів діяльності в органах публічної влади.

Нормативно-правовою основою роботи є Конституція України, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України та інші нормативно-правові акти України та зарубіжних країн. Також інформаційну базу дослідження становлять аналітичні публікації Міжнародної організації праці, наукові публікації вітчизняних та зарубіжних дослідників та провідних фахівців за темою дослідження, періодичні наукові видання, ресурси мережі Інтернет тощо.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що

розроблені на основі наукових спостережень, теоретичних узагальнень, аналізу результатів діяльності Головного управління Держпраці у Запорізькій області практичні рекомендації можуть бути запроваджені органами державної влади для удосконалення моніторингу та контролю результатів діяльності.

Цінність також мають науково обґрунтовані напрями застосування цих рекомендацій на сучасному етапі реформування системи соціального забезпечення в умовах децентралізації.

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, що викладені в магістерському дослідженні і винесені на захист, отримані автором одноосібно. Наукові праці, опубліковані автором, є результатом особистих досліджень автора.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи пройшла на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях та результатами яких є опубліковані тези:

1. Ажажа М. А., Семенова С. Поняття моніторингу та контролю в системі регіонального управління. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти, аспірантів та молодих вчених «Актуальні питання сталого науково-технічного та соціально-економічного розвитку регіонів України». Запоріжжя: Запорізький національний університет., 2021. С. 162-164. URL: https://www.znu.edu.ua//ii_znu/nauka/conf/31_10_aktual_n_pitannya_stalogo_naukovo-tekhn_chnogo_ta_sots_al_no-ekonom_chnogo_rozvitku_reg_on_v_ukra_ni.pdf.

2. Семенова С. Зарубіжний досвід державного управління: Запорізький національний університет. Запоріжжя: ЗНУ, 2021. с. 254-258.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕЗУЛЬТАТІВ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

1.1. Теоретичні засади моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади

Управління політичним, економічним та соціально-культурним розвитком суспільства може бути ефективним лише в разі наявності достовірної та систематичної інформації про його поточний стан. На сьогодні в Україні діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, політичних партій, громадських організацій характеризується або повною відсутністю, або недостатнім рівнем застосування новітніх механізмів збирання та обробки інформації для власних потреб, що пов'язано з незадовільним фінансово-матеріальним забезпеченням, кадровою проблемою тощо. Крім того, існує проблема достовірності та доступу до інформації, яка є складовою такого специфічного в умовах пострадянського простору поняття, як «свобода слова». Виходячи з цього оцінка політико-економічних та соціально-культурних процесів часто є необ'єктивною, що призводить до загального погіршення ситуації в країні. Таким чином, для вирішення практичних проблем управління соціально-політичними процесами особливого значення набуває проведення окремого виду соціологічних досліджень - моніторингу, який є однією з технологій державного управління.

Проаналізуємо спочатку поняття «функції державного управління». Функції державного управління це складники змісту управлінської діяльності, що характеризуються певною самостійністю, однорідністю, складністю та стабільністю владно-організуючого впливу суб'єкта

управління, спрямованого на забезпечення життєво-значущих потреб об'єкта управління [3]

Є.І. Білокур розуміє під функціями державного управління порівняно самостійні та однорідні складники змісту державно-управлінської діяльності, які відображають окремі напрями цієї діяльності, здійснюються уповноваженими органами (посадовими особами) державного управління і спрямовані на забезпечення виконання цілей і завдань державного управління [57].

Б.М. Лазарєв виокремлює такі функції державного управління: планування, прогнозування, функція формування або організації системи державного управління, регулювання, координація, контроль та облік [63].

Н.П. Матюхіна виділяє такі функції державного управління, які, своєю чергою, є окремими стадіями здійснення державного управління: прогнозування; планування; організація; регулювання; координація; облік; контроль [45]. Аналогічні функції виокремлює і Т.М. Кравцова [44].

На думку А.В. Нестерова, управління складається не тільки з планування, адаптації та контролю, а й моніторингу та нагляду, тому органи державної влади, які мають регулятивну і контрольну компетенцію, можуть мати функції регламентації, планування, контролю, нагляду та моніторингу [54].

Науковці одноставно функцією державного управління вважають контроль, а нагляд і моніторинг не всі виокремлюють як функції.

Слід зазначити, що нині немає єдиного розуміння вживання термінів «контроль», «нагляд» та «моніторинг». Це є характерним як для науковців, так і для законодавця. Так, контроль і нагляд тісно переплетені і досі в різних джерелах представлені протилежні погляди на їх відмінності: одні їх ототожнюють, інші розглядають контроль як родове явище, що включає нагляд, треті включають контроль до нагляду. В деяких публікаціях державний контроль, нагляд та моніторинг розглядаються як окремі самодостатні владні функції. Але стосовно моніторингу це рідкість, мало хто

виокремлює моніторинг як функцію державного управління.

«Великий тлумачний словник» визначає контроль як перевірку відповідності контрольованого об'єкта встановленим вимогам [11]. В економічній енциклопедії зазначено, що контроль це реальна влада, зосередження прав управління в одних руках [26; 27].

Щоб моніторинг по-справжньому був дієвим, необхідне формування його системи на основі науково розробленої методології та практико-орієнтованих методик. Актуальність створення такої системи пов'язана з тим, що, по-перше, за сучасних умов розвитку суспільство висуває великі вимоги до управління, зобов'язуючи до внесення істотних змін в управлінський процес. По-друге, посилення уваги до моніторингу випливає з необхідності врахування темпів трансформації зовнішнього середовища, в тому числі положення про суперечливий, але взаємопов'язаний характер цих змін. Усе перелічене висуває вимогу системного підходу як до управління в загалом, так і до моніторингу зокрема. По-третє, наявність системи моніторингу в організації управління дозволяє уникати невиправданого дублювання збирання моніторингових даних різними підрозділами та організаціями. Вивільнені час і кошти дають змогу використовувати їх для вирішення нагальних проблем розвитку, приділяти увагу іншим аспектам і підсистемам управління. З огляду на динамічність змін у соціально-економічній системі такий резерв часу особливо потрібен. І, по-четверте, як показує практика, створення системи моніторингу само по собі не веде до передбачуваних результатів.

Моніторинг (від англ. monitoring - відстеження, на базі латинського кореня - monitor - нагадування, застереження) - постійне спостереження за будь-яким процесом з метою виявлення його відповідності очікуваному результату. Під моніторингом соціально-економічних та політичних процесів слід розуміти постійне, систематичне збирання інформації з метою спостереження і контролю за розвитком певного соціально-політичного явища чи процесу, а також його прогнозування.

На сьогодні існує два загальноприйнятих визначення поняття «моніторинг» передусім як виду соціологічного дослідження, які доповнюють один одного.

1. Моніторинг - це система регулярного відстеження змін, які відбуваються або в усьому суспільстві, або в його окремих групах за умови регулярного застосування одних і тих самих принципів вибірки та інструментарію для збирання даних.

2. Під моніторингом соціально-економічних та політичних процесів слід розуміти постійне, систематичне збирання інформації з метою спостереження і контролю за розвитком певного соціально-політичного явища чи процесу, а також його прогнозування.

У цілому моніторинг може бути представлений як особлива технологія управління, спосіб контролю над ситуацією та фактор зниження ризику під час розробки стратегій або політичної, управлінської, господарської діяльності. Зауважимо, що значення моніторингу, а також сфери його застосування значно зросли з появою та поширенням стратегічного планування.

Основними характеристиками моніторингу є:

- системність (спостереження за об'єктом моніторингу має бути регулярним);
- динамічність (реагування на зміни, які відбуваються в політичному та соціально-економічному просторі);
- комплексність (використання інформації з різноманітних джерел - наприклад соціологічні дослідження, статистичні матеріали, друковані та електронні ЗМІ, радіо, телебачення, внутрішня звітність);
- методологічне забезпечення (єдина система показників та класифікацій, інструментарій тощо);
- спрямованість на прогноз (головна мета моніторингу - підготовка прогнозу щодо розвитку ситуації, розробка альтернативних рішень тощо).

Виходячи з основних характеристик моніторингу слід наголосити на тому, що моніторинг як технологія управління відрізняється підвищеною наукоємністю, оскільки його ефективне використання можливе виключно за наявності висококваліфікованих фахівців, які, крім суто практичних навичок, здатні теоретично переосмислювати складні явища та процеси. Крім того, проведення моніторингу вимагає використання новітніх інформаційних технологій, а також урахування останніх політичних, соціально-економічних та науково-технічних тенденцій. Об'єктом моніторингу може бути як політична або соціально-економічна система країни загалом, так і кожна з її окремих складових інституцій, зокрема органи державної влади та місцевого самоврядування, політичні партії, громадські організації, їх взаємозв'язки, політичні лідери та ін. Наразі різноманітні вітчизняні інформаційно-аналітичні структури відпрацювали теоретичні та практичні моменти моніторингу діяльності політичних партій, громадських організацій тощо. Разом з тим, якщо моніторинги ставлення населення до політичних партій і рухів проводяться досить системно, то методика і техніка проведення моніторингів з інших питань ще не належно відпрацьована, що пояснюється як об'єктивними, так і суб'єктивними причинами розвитку країни.

Виділяють три основних види моніторингу, які відрізняються за такими критеріями, як кількість користувачів, результати дослідження та інтенсивність використання даних моніторингу користувачами.

До першої групи відносять моніторинги, орієнтовані на суспільство в цілому. Відповідно, як правило, метою подібного моніторингу є формування громадської думки з тих чи інших проблем життєдіяльності суспільства. Виходячи з цього ознайомлення користувачів з результатами моніторингу здійснюється через ЗМІ, в основному друковані (останнім часом більше через електронні ЗМІ). Загальноприйнятою нормою в більшості країн західної демократії при проведенні подібного виду моніторингу є його бюджетне фінансування (в основному замовлення на проведення моніторингу від державних структур отримують як державні, так і приватні інформаційно-

аналітичні центри).

До другої групи моніторингу відносять дослідження, орієнтовані на фахівців різноманітних галузей діяльності. При цьому чисельність груп фахівців може коливатися від кількох десятків до десятків тисяч осіб. Комунікація між замовником та виробником моніторингу здійснюється за допомогою періодичних спеціалізованих видань, які розповсюджуються за підпискою, у тому числі через Інтернет.

Третя група включає види моніторингу, користувачами якого є окремі структури, керівники різних рівнів, органи влади, політики та ін. Користувачі подібних видів моніторингу отримують готову інформацію, як правило, у вигляді аналітичних звітів, експертних оцінок, рекомендацій, проектів тощо, причому ці документи досить часто мають закритий та конфіденційний характер.

Моніторинг виконує низку функцій, основними серед яких є такі:

- пізнавальна (передбачає передусім діагноз проблемної ситуації);
- підтримки дій, спрямованих на благо суспільства (головна мета цієї функції - збирання аргументів для того, щоб переконати владу, громадян, політичні партії та ін. в необхідності реформ);
- профілактична (спостереження, контроль за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування, політичних партій, громадських організацій, фінансово-політичних груп та ін., найбільш поширена форма - моніторинг виборів).

Необхідно зазначити, що досить часто моніторинг може суміщати різні функції, наприклад діагностичну та профілактичну.

Проведення моніторингу має відповідати низці ключових принципів, основними з яких є:

- оперативність та відповідність поставленим завданням;
- цілісність та науковість;
- точність, системність і докладність інформації, її обов'язкова детальна та максимально глибока перевірка;

- конфіденційність джерел інформації;
- об'єктивність та незаангажованість;
- прогностичність (орієнтованість моніторингу передусім на прогноз).

Суб'єктами моніторингу можуть виступати або спеціально створена група (управління, відділ у структурі органу державного управління), або зовнішня відносно органу державного управління аналітична структура, яка спеціалізується на проведенні різних видів моніторингу (наприклад, у багатьох країнах Європейського Союзу органи публічного управління не самостійно проводять моніторинг, а на основі механізму аутсорсингу визначають приватні інформаційно-аналітичні структури, які готують для них відповідні матеріали).

Для аналізу ситуації в політичній або соціально-економічній сфері, як правило, використовується моніторинг засобів масової інформації. При цьому необхідно враховувати, що спеціаліст з інформаційно-аналітичної діяльності змушений працювати в умовах поліфонії (наявність великої кількості ЗМІ), що вимагає чіткої організації роботи, пов'язаної передусім зі збиранням інформації та її первинною обробкою. Залежно від завдань моніторингу це можуть бути як загальнонаціональні, так і регіональні ЗМІ, можливий також поділ за їх спрямованістю тощо. Аналіз ЗМІ та моніторинг політичних процесів дає можливість оцінити й контролювати політичні процеси та форми їх подачі у ЗМІ, відкоригувати ці процеси, в тому числі з допомогою ЗМІ, а також безпосередньо їх прогнозувати. Таким чином, моніторинг фактично виступає своєрідним інструментом управління політичними процесами.

У цілому проведення моніторингу поділяється на кілька етапів, які послідовно реалізуються.

На першому етапі чітко визначається об'єкт дослідження (наприклад, це можуть бути конкретні персони, організації, окремі теми, події і т. ін.). Після розробки моделі інформаційного аналізу об'єкта дослідження за заданими критеріями оперативно збирається інформації з різних джерел

(телебачення, радіо, Інтернет, друковані ЗМІ тощо).

На другому етапі головна увага приділяється безпосередній обробці інформації, а саме її перетворенню в текстові документи, пошуку в цих матеріалах інформації про об'єкти моніторингу тощо. Після цього об'єкти моніторингу заносяться в спеціальну базу даних системи, для того щоб у майбутньому відслідковувати їх.

На третьому етапі інформація систематизується, що передбачає оцінку та опис об'єктів моніторингу за заздалегідь визначеними критеріями та принципами, їх класифікацію. Крім того, не виключена аналітична обробка отриманої інформації з певних напрямів моніторингу, а також прогнозування змін стану об'єкта дослідження.

Нарешті, на четвертому етапі отримана інформація переводиться у зручну для використання форму, створюється готовий інформаційно-аналітичний продукт (аналітична записка, прес-огляд і т. ін.), а також розробляються шляхи вирішення проблеми (надаються практичні рекомендації).

Моніторинг у державному управлінні

Особливість моніторингу в державному управлінні полягає в тому, що він являє собою систематичне збирання інформації з метою спостереження і контролю за розвитком передусім певної сфери державного управління, що сприяє виробленню довгострокової стратегії її розвитку, налагодженню взаємодії між центральною владою та регіонами. Відповідно основними завданнями моніторингу в системі державного управління є аналіз якості державного управління та реалізації національних проектів, отримання об'єктивної інформації про соціально-економічні, політичні, гуманітарні процеси в країні, регіоні, районі, місті, аналіз та прогноз основних ризиків суспільного розвитку, розробка на основі отриманої інформації комплексу засобів для запобігання кризам тощо.

У цілому моніторинг як інструмент контролю є невід'ємною частиною управлінського циклу. Функціональна важливість моніторингу полягає

передусім у забезпеченні «зворотного зв'язку»: можливості виявлення потреб об'єкта управління, оцінки ефективності та результативності обраних методів та інструментів впливу на нього з боку суб'єкта управління. Разом з тим слід враховувати, що управлінські завдання, які вирішуються за допомогою моніторингу, належать до категорії слабо-структурованих, характеризуються домінуванням кількісних характеристик, не мають єдиного чітко визначеного алгоритму вирішення, тобто вимагають застосування різноманітних оригінальних методів дослідження, творчого підходу.

Моніторинг у державному управлінні вимагає наявності системи аудиту результативності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, що являє собою систему регулярного спостереження та оцінки результатів діяльності органів управління, пов'язану з досягненням цілей їх роботи, виконанням завдань і програм, а також своєчасним виявленням та усуненням помилок у роботі, контролем вірогідності отриманих результатів тощо.

Специфічним видом моніторингу в державному управлінні є моніторинг майбутнього, тобто прогнозування майбутнього стану інформаційного простору. Основне завдання моніторингу майбутнього - визначити, які теми будуть актуальні в інформаційному просторі у той чи інший день у майбутньому. При цьому необхідно враховувати, що інформаційний простір має циклічний характер (існують тижневі, місячні, річні цикли). Наприклад, по понеділках, як правило, домінує тематика обласних та міських тем, під час сесії Верховної Ради - парламентські теми тощо. В регіональному інформаційному просторі можна нарахувати від 50 до 120 тем, що повторюються щорічно. При цьому вони домінують протягом одного дня. Таким чином, фактично на кожний день припадає одна домінуюча тема, яку можна передбачити завчасно.

У сучасних умовах соціально-економічних перетворень в Україні рівень відповідальності апарату державного управління перед суспільством і громадянами значною мірою залежить від контролю в державному

управлінні.

Контроль – це важлива функція управління, систематична конструктивна діяльність керівних органів управління, керівників організацій та їхніх підрозділів щодо забезпечення єдності рішення і виконання, відповідності фактичних результатів роботи запланованим або визначеним органами вищого рівня.

Систематичний і всебічний контроль виконує наступні критерії:

- забезпечує своєчасне і в повному обсязі виконання законодавчих актів та управлінських рішень, планів, програм;
- сприяє забезпеченню наукової обґрунтованості й виваженості управлінських рішень, чіткості організації виконання;
- дає можливість об'єктивно, справедливо, правильно оцінювати працівників та виконавців за рівнем їх кваліфікації і професійності, організаторських здібностей і ставлення до справи, за результатами праці і способами їх досягнення, підвищує їх відповідальність за виконання поставлених завдань і службових обов'язків;
- є необхідною умовою своєчасного виявлення відхилень і недоліків у роботі, їх виправлення та усунення причин, що їх породжують;
- є невід'ємною складовою частиною роботи з узагальнення й поширення позитивного досвіду діяльності органів державного управління та місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій та їх працівників.

Рівень і стан контролю – це дзеркало здатності відповідного органу чи керівника забезпечити ефективне здійснення державної політики, накреслених планів, визначених завдань.

Як важлива функція держави та органів виконавчої влади, контроль здійснюється у тісному зв'язку з іншими управлінськими функціями і повинен мати чітке правове регулювання.

Контроль є одним з найбільш поширених і дієвих способів забезпечення законності. Його сутність полягає в тому, що суб'єкт контролю

здійснює облік і перевірку того, як контрольований об'єкт виконує покладені на нього завдання і реалізує свої функції.

Аналіз існуючої практики свідчить, що контрольна діяльність містить такі елементи: визначення характеру і строків контрольних заходів; залучення до контролю спеціалістів, представників громадськості; аналіз підсумків контролю, формування висновків і прийняття рішень; розробка заходів по виконанню прийнятих рішень, вибір шляхів, форм, методів їх реалізації.

Що стосується рішень, то вони мають бути конкретними, їх важливо своєчасно довести до виконання, а також пояснити виконавцям. Контрольні органи повинні надавати виконавцям практичну допомогу в реалізації рішень; вони ж зобов'язані систематично аналізувати хід роботи по їх виконанню.

Варто зазначити, що нині немає єдиного розуміння вживання термінів «контроль», «нагляд» та «моніторинг». Це є характерним як для науковців, так і для законодавця. Так, контроль і нагляд тісно переплетені і досі в різних джерелах представлені протилежні погляди на їх відмінності: одні їх ототожнюють, інші розглядають контроль як родове явище, що включає нагляд, треті включають контроль до нагляду. В деяких публікаціях державний контроль, нагляд та моніторинг розглядаються як окремі самодостатні владні функції. Але стосовно моніторингу це рідкість, мало хто виокремлює моніторинг як функцію державного управління.

Контроль - вид діяльності, який здійснюється з метою організації виконання законів та інших нормативних правових актів, вказівок вищих органів, дотримання дисципліни, належного використання фінансових коштів і майна, організації роботи з пропозиціями, заявами і скаргами громадян тощо [41]. Він може бути відомчим, державним, народним, громадським, спеціальним. При цьому юридичні енциклопедичні видання виокремлюють державний контроль, який є діяльністю державних органів щодо запобігання, виявлення та припинення дій, що суперечать

встановленим державою нормам і правилам [14, с. 139].

Контроль - одна з основних функцій управління. Контроль - це перевірка результатів будь-якої діяльності на відповідність цілям і нормам, прийнятим в організаціях, співтовариствах і державах, а також цінностям, що ввійшли в індивідуальне і колективне свідомість внутрішнє переконання, що регулює поведінку людей. У процесі контролю збирається інформація про траєкторії руху керованого об'єкта, вона зіставляється із заздалегідь визначеними параметрами, виявляються відхилення, дається їх оцінка і приймається рішення про коригувальні впливи.

Загальні принципи контролю:

- об'єктивність, тобто використання достовірних фактів і обставин, які реально впливають на кінцеві результати контрольованої діяльності;
- своєчасність, яка полягає в тому, що контрольні дії повинні бути здійснені до того, як потенційні відхилення та порушення викличуть додаткові втрати або криза;
- дієвість, що означає, що в результаті контрольних заходів повинні бути поліпшені кінцеві показники;
- мінімальна достатність, що означає, що перевищення норм контролю, його періодичності, масштабів призводить до нераціонального витрачання використовуваних сил і засобів.

Основна сутність державного контролю як системного поняття зводиться до контролю за діяльністю органів виконавчої влади, яка передбачає здійснення контролю за законністю прийнятих органами виконавчої влади та їх посадовими особами державно-управлінських рішень та дій. На підставі цього вченим розроблено концепцію підвищення ефективності контрольно-наглядової діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, яка передбачає відповідні напрями розвитку системи контролю та нагляду у сфері державного управління:

- систематизація і актуалізація обов'язкових вимог і забезпечення до них доступу господарюючих суб'єктів, що включає інвентаризацію діючих

актів, що містять обов'язкові вимоги в різних галузях контролю (нагляду) з метою складання вичерпного переліку актуальних несуперечливих обов'язкових вимог і скасування застарілих і (або) не впливають на безпеку обов'язкових вимог;

- формування єдиної правової основи діяльності контрольно-наглядових органів, що враховує можливість поділу їх функцій в сфері контролю, нагляду та дозвільної діяльності;

- уніфікація способів, методів і форм реалізації контрольних і наглядових заходів;

- розроблення системи оцінки ризиків потенційної небезпеки видів економічної діяльності та порядку її використання для планування контрольних заходів;

- забезпечення принципів прозорості та зрозумілості діяльності контрольних і наглядових органів, що передбачає публікацію органами державного контролю (нагляду) відомостей про плани та результати проведених перевірок);

- удосконалення практики призначення адміністративної відповідальності;

- удосконалення механізму досудового оскарження, адміністративного розгляду скарг на результати перевірок, а також на постанови у справах про адміністративні правопорушення [93].

Наведені напрямки розвитку системи контролю та нагляду у сфері державного управління стосуються розвитку контрольно-наглядової діяльності держави в рамках регулювання та реалізації її дозвільної діяльності, а також здійснення контрольних та наглядових заходів.

1.2. Понятійно-категоріальний апарат моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади

Під управлінським моніторингом розуміють процес систематичного відстеження та збирання даних про об'єкт управлінської діяльності як системи і зовнішні чинники, що впливають на нього, оброблення, збереження, використання і поширення отриманих результатів із метою ефективного впливу суб'єкта управління на об'єкт управління [15].

На необхідності відмежування понять моніторинг та контроль у системі державного та регіонального управління наголошує І.В. Валентюк, яка зазначає: «Попри схожість окремих елементів, функції та принципи їх відрізняються, що вкотре доводить самостійність і змістовність понять «моніторинг» та «контроль»» [9].

Організований належним чином моніторинг суспільних процесів має розв'язати проблему забезпечення контролю необхідною та достатньою інформацією. Ефективність контролю завжди пов'язана з якістю та повнотою його інформаційно-аналітичного забезпечення [22]. Загальною метою контролю, нагляду та/або моніторингу є владний облік (виявлення) відхилень конкретної ситуації від критеріїв законодавства, правова (юридична) діагностика (кваліфікація) правопорушень і заходи щодо їх усунення [55].

Власне моніторинг дає змогу забезпечити тільки одну з основних стадій контролю, оскільки він дає змогу своєчасно відстежити факти відхилення від визначених цілей. Наступною стадією контролю є порівняння отриманих результатів та визначення ступеню їх відхилення від запланованих. В залежності від такого відхилення, як правило, приймається рішення щодо корегування або поставлених цілей, або шляхів та дій з їх досягнення. Актуальними завданнями підвищення ефективності контролю у сфері державного управління є удосконалення технологій зворотного зв'язку відповідних процесів, а саме: встановлення стандартів, здійснення моніторингу, оцінювання результатів, коригування управління цілей, вибору напрямів та планів дій, визначення технологій та методології, зміни відносин відповідальності [7].

Методологічний аспект досліджень такого явища, як публічне управління за своїм змістом охоплює використання гносеологічних, тобто теоретико-пізнавальних знань різного рівня.

Як відомо, методологічні знання (на відміну від так званих онтологічних) - це знання щодо принципів, методів, шляхів й інших засобів вивчення, пізнання досліджуваних об'єктів. Розмежування методологічних (гносеологічних) й онтологічних знань має умовний характер, оскільки не може бути онтології, тобто пізнання безпосередньо реально існуючих явищ і процесів, поза гносеології, як і навпаки. Водночас кожен із цих різновидів знань набуває відносної самостійності. Розроблення методологічних аспектів має надзвичайно важливе значення для кожної науки, оскільки не тільки знання, а й шляхи їх набуття мають бути істинними, обґрунтованими та раціональними. Таке розроблення є досить складним й охоплює величезне коло проблем, вимагає значної наукової ерудиції, понятійно-термінологічної культури, широких узагальнень, дисципліни мислення [82].

Наявність у змісті категорії «публічне управління» великої частки юридичних знань є загально визнаною. При цьому слід зважати на своєрідність умов, у яких зароджувалася вказана теорія. Це відбувалося хоч і у формальних рамках юридичної науки, але фактично під інтенсивним впливом науки управління, яка складається, як уже зазначалось, із сукупності управлінських наук. Серед них найбільший вплив на формування теорії публічного та державного управління спостерігав з боку так званої загальної теорії соціального управління. А вона, зрозуміло, відображає саме той рівень наукового узагальнення, на якому доцільне застосування «широкого» тлумачення державного управління [41], наближеного до змісту публічного.

Якісні зміни, які відбуваються в українському суспільстві нині у зв'язку із проведенням державно-правових та суспільних реформ, неможливі без методологічного забезпечення та обґрунтування владної діяльності, процесу прийняття законів та підготовки підзаконних нормативно-правових актів, управлінських рішень, утвердження державно-правової діяльності на

засадах визнання пріоритетною ідею щодо забезпечення загальносуспільних інтересів, формування заходів для впровадження соціальних благ у відносини влади і громадян.

Сучасний період розвитку науки публічного управління характеризується не лише переосмисленням існуючих уявлень про взаємовідносини між різними суб'єктами у системі реалізації публічної та державної влади, а й створенням низки нових концепцій для ефективного розвитку цієї галузі суспільної діяльності.

Перехід від однієї системи владних відносин до іншої, формування нової структури соціальних зв'язків держави та сфер публічного управління все більше повертає науковців та практиків до пошуку ефективних практичних засобів впливу на суспільні процеси і явища. Тобто в цьому випадку ми можемо стверджувати про необхідність пошуку оптимальної системи методологічних інструментів для ефективного та правильного визначення усіх згаданих вище об'єктів дослідження науки публічного управління, при цьому не обмежуючись загальними положеннями про них та їх ознаки.

У зв'язку з цим пропонується зробити аналіз методів публічного управління.

Метод - це шлях, спосіб досягнення поставленої мети і завдань дослідження. Він відповідає на запитання: як пізнавати? У свою чергу, методика (гр. *methodike*) - сукупність методів, прийомів проведення будь-якої роботи. Методика дослідження - це система правил використання методів, прийомів та операцій. У науковому дослідженні часто застосовують метод критичного аналізу наукової і методичної літератури, практичного досвіду, як того потребує рівень методики і техніки дослідження.

Для публічно-управлінських досліджень засоби системного підходу є важливим елементом загальнометодологічних основ: вони сприяють більш глибокому усвідомленню структурно-функціонального змісту управлінських явищ, їх багатогранних взаємозв'язків між собою та навколишнім соціальним

середовищем, дій різноманітних системо-створюваних факторів, їх існування та розвитку. Це надзвичайно важливо насамперед для юридичних досліджень державного управління, оскільки в юридичній науці філософське осмислення державних явищ і процесів слабо вивчено. Хоча порівняно з іншими суспільними науками юридична наука - одна з тих, які найбільше здатні сприйняти кібернетичні принципи, підходи та методи.

Пізнавальні переваги системного підходу зовсім не означають, що у всіх випадках слушно розглядати кожний управлінський об'єкт із системних позицій. Без чіткого дослідницького наміру, досягненню якого сприяє застосування саме системних поглядів, такий підхід сам по собі нічого цінного не дає. На жаль, це не завжди враховується у державознавчих дослідженнях. Інколи їх «системологічна насиченість» зводиться лише до проголошення системних принципів і термінів. Причому недостатній поки що «коефіцієнт корисної дії» системного підходу у державознавчих дослідженнях зумовлений зараз зовсім не слабкою загальнонауковою його розробкою. Створився певний розрив між досить розвиненою методологією системного підходу як складовою частиною загальнометодологічних основ досліджень державного управління, з одного боку, та рівнем використання його можливостей у вирішенні спеціально-наукових дослідницьких завдань - з іншого. Він поглиблюється, зокрема, тим, що трапляються випадки механічного застосування системних категорій до досліджуваних державно-правових явищ та процесів. Маючи на увазі специфіку системного підходу, слід враховувати, що адекватне застосування системного підходу обов'язково передбачає побудову спеціального понятійного апарату, що забезпечує перехід від загальних методологічних принципів до конкретних проблем відповідної галузі знань [6].

1.3. Зарубіжний досвід моніторингу та контролю в державному управлінні.

У країнах ЄС існують різні моделі публічної служби, однак поділ на державну службу і децентралізовану публічну службу є повсюдним. За даними П.Жевара, співвідношення кількості публічних і державних службовців (у відсотках) в деяких країнах ЄС дорівнює: Австрія 54,5:45,5, Франція – 51:49; Іспанія – 50:50; Ірландія – 10:90; Нідерланди – 80:20; Португалія 10,3:89,7; Великобританія 62,3:37,7 [29].

Отже, термін публічна служба наголошує на причетності до цієї служби органів державної влади, органів місцевого самоврядування і недержавних організацій, які здійснюють надання населенню публічних послуг. Оскільки влада поділяється на виконавчу, законодавчу і судову гілки, під публічною службою доцільно розуміти професійну цивільну службу в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, інших публічних організаціях, підприємствах і установах, що надають публічні послуги.

Відтак основною ознакою, за якою слід здійснювати віднесення конкретних установ та їх персоналу до публічної служби (яка включає в себе державну службу у загальновизнаному науковому і законодавчо підтвердженому розумінні) можна вважати «публічність» організацій.

Критерієм віднесення організацій до публічного сектору може бути форма власності та фінансування. Однак розгляд організацій у площині «державні – приватні» не враховує комунальні підприємства та численні громадські структури, діяльність яких пов'язана із реалізацією суспільних інтересів і наданням публічних послуг. Недоцільність використання цього критерію підтверджується й тим, що публічне адміністрування історично пов'язувалось з управлінням державними органами, а починаючи з 1990-х рр. термін почали поширювати і на недержавні організації, які також здійснюють

надання схожих публічних послуг.

При визначенні «публічності» організацій Уомслі, Зальд, та Боузмен використовують параметри політичної та економічної влади [25], засновуючись на тому, що всі організації відчувають на собі певний вплив політичних факторів і піддаються державному фінансовому контролю. Публічність організації визначається поєднанням двох названих параметрів.

Політична влада залежить від елементів політичної системи (громадян або державних інститутів) і дозволяє організації діяти від імені цих елементів.

Економічна влада посилюється внаслідок збільшення контролю над використанням доходів і активів організації з боку її власників та керівництва та зменшується внаслідок одержання державними органами більшого контролю над її фінансами [25].

Приватні підприємства мають значну економічну владу і незначну політичну владу. Державні організації, що фінансуються з бюджету, мають відповідно незначну економічну і значну політичну владу та спроможність діяти від імені та в інтересах суспільства або країни.

Публічні організації мають специфічні взаємозв'язки із зовнішнім середовищем, оскільки сфера їх діяльності пов'язана із виробництвом суспільних благ і наданням населенню публічних послуг. Результативність і ефективність діяльності публічних організацій, на відміну від приватних, не вимірюється економічними показниками. Організації публічного сектору відрізняються більшим ступенем монополізації, ніж приватний сектор, їх діяльність часто має примусовий характер, а її наслідки потребують контролю. Це викликає пильний громадський інтерес до функціонування державних організацій і очікування населення стосовно чесності, прозорості, справедливості, відкритості та підконтрольності.

Серед особливостей зовнішнього середовища, що є характерними для публічних організацій, Х.Рейні виділяє:

- відсутність економічних ринків для результатів діяльності;

– опора на державні асигнування як джерела фінансових ресурсів (спричиняє відсутність стимулів для зниження витрат і ефективної та економічної діяльності, нераціональний розподіл ресурсів, слабку реакцію на потреби споживачів, меншу відповідність пропозиції попиту);

– наявність відносно складних формально-правових обмежень у результаті контролю з боку контрольно-наглядових органів (спричиняє обмеження самостійності менеджерів при виборі альтернатив, посилення тенденції до поширення формального адміністративного контролю);

– наявність більш сильного зовнішнього політичного впливу (спричиняє збільшення потреби у підтримці з боку груп клієнтів, виборців і для отримання асигнувань, а також такі негативні явища неформального політичного впливу на рішення, як політичний торг і лобіювання тощо).

Кардинальні зміни у зовнішньому глобалізованому світі початку ХХІ ст., трансформація сутності і ролі держави в суспільстві, розвиток інформаційних технологій, незадоволення громадян досить жорсткими бюрократичними формами державного управління (public administration) – все це сприяло переосмисленню змісту і спрямованості реформ публічного адміністрування у США та європейських країнах з позицій подальшого удосконалення демократії і розвитку правової держави.

Для науки публічного управління (адміністрування) характерно як мінімум три глобальних підходи: ринково-ліберальний, який сформульований у концептуальних моделях «нового менеджменту», «оновленого управління», що спирається на ринкову модель, у якій громадянин виступає у ролі споживача або клієнта; ліберально-комунітаріаністський, що розвивається в концепції «політичних мереж» і спирається на розвиток структурних взаємовідносин (договірних) між політичними інститутами держави і суспільства, які визнають рівність громадян як і інших суб'єктів мережі; демократичного громадянства, що спирається на особливе «рецептивне» адміністрування, яке має служити громадянину, а не клієнту і споживачу (до останнього наряду належать

концепція «рецептивного адміністрування»). Усі три концепції конкурують одна з одною не тільки в теоретичному плані, але і в практичному використанні в тій чи іншій сфері або країні.

Як засвідчив аналіз, політичні мережі позначені низкою характеристик, які відрізняють їх від інших форм управлінської діяльності у сфері публічних потреб та інтересів, а саме:

- вони являють собою таку структуру управління публічними справами, яка пов'язує державу та громадянське суспільство. Ця структура теоретично описується й аналізується як безліч різноманітних державних, приватних, громадських організацій та установ, що мають певний спільний інтерес;

- політична мережа складається для вироблення угод у процесі обміну наявними в її учасників ресурсами, що є свідченням існування взаємної зацікавленості акторів;

- наявність спільного кооперативного інтересу;

- відсутність ієрархії та існування горизонтальних відносин, оскільки всі учасники мережі рівні з точки зору можливості формування спільного рішення;

- мережа є договірною структурою, що складається з набору контрактів, які виникають на основі узгоджених формальних і неформальних правил комунікації.

Важливим є той факт, що політична мережа передбачає існування особливої культури консенсусу. Таким чином, можна стверджувати, що політична мережа є системою державних та недержавних утворень у певній сфері політики, що взаємодіють між собою на основі ресурсної залежності з метою досягнення загальної згоди щодо політичного питання, яке усіх цікавить, з використанням формальних та неформальних норм [64].

Основні положення теорії політичних мереж передбачають необхідність:

– реконструювання відносин між державним управлінням та сучасним суспільством, що проявляється в тому, що замість редукції складності суспільства для ефективного управління, ця концепція необхідну передумову побудови адекватного управління вбачає саме у зростанні складності нинішнього суспільства. Інакше кажучи, поняття «політична мережа» стає «ною парадигмою архітектури складності». Іншим важливим елементом є, крім цього, той факт, що політичні мережі відкривають та актуалізують відносини між урядовими структурами, громадськими та іншими організаціями;

– відновлення зв'язку між управлінням та політикою.

На думку науковців, «політика та управління не можуть бути розділеними з різних причин, включаючи втрату ясності у визначенні державної служби та втрату згоди відносно того, хто уповноважений на подібні послуги, ... оскільки відкрита демократична політика вимагає більшого, ніж задоволених споживачів» [56].

Необхідно зауважити, що за такого підходу суттєво змінюється сутність держави як агента політики, а саме: домінуюча ідея ролі держави та її інститутів у виробленні політики замінюється ідеєю їх важливості як одного з акторів вироблення політичних рішень; на противагу ідеї відносної незалежності держави в політиці, державні структури розглядаються як пов'язані з іншими агентами політики та змушені вступати в обмін з ними своїми ресурсами; замість ідеї державного управління як ієрархічно організованої системи пропонується новий тип управління – керівництво (governance).

Незважаючи на динамічний розвиток теорії публічного адміністрування, залишається немало відкритих наукових проблем. До них можуть бути віднесені питання: про оптимальне співвідношення централізації та децентралізації; раціональної ієрархії відносин у системі державного адміністрування; розподілу влади між державою і органами

самоврядування, ефективності та якості державного управління і багато інших. Але головною науковою проблемою залишається питання про адаптацію світового досвіду, накопиченого теорією публічного адміністрування, до національних умов розвитку держави.

Висновки до першого розділу

На сучасному етапі розвитку України методи та підходи оцінювання, моніторингу та контролю ще потребують свого вдосконалення та більш ефективного впровадження в практику діяльності органів публічної влади. Основними пріоритетними напрямками вдосконалення застосування підходів моніторингу, оцінювання та контролю в державних органах України на сучасному етапі є:

- удосконалення нормативно-правової бази з питань проведення моніторингу, оцінювання та контролю якості результатів діяльності;
- створення повноцінних умов (організаційних, нормативно-правових) для запровадження та розвитку такої форми, як громадський контроль за якістю результатів діяльності;
- розвиток міжсекторної співпраці на місцевому рівні - більш активна та продуктивна співпраця всіх суб'єктів місцевого розвитку, зокрема представників бізнес-структур, неурядових організацій, активних громадян з органами публічної влади над спільним вирішенням питання покращення якості результатів діяльності.

Подальші наукові дослідження мають стосуватись розробки вищезазначених пріоритетних напрямів удосконалення процесів здійснення моніторингу, оцінювання та контролю в державних органах України. Так, подальших наукових розробок потребують питання нормативно-правового забезпечення застосування в Україні моделей моніторингу та оцінювання якості результатів діяльності, а також теоретико-методологічного забезпечення цих процесів.

Здійснений аналіз дозволив систематизувати основні концепції та підходи до визначення державного контролю й ідентифікувати його як форму реалізації державного управління, яка забезпечує перевірку виконання законів та інших нормативних актів із метою недопущення відхилень від встановлених законодавством норма та правил; особливу функцію держави, яка виражається в діяльності її органів і спрямована на отримання та аналіз інформації про процеси та явища, що відбуваються в суспільстві, встановлення порушень і відхилень від нормативних і індивідуальних приписів; на основі цього показано форми впливу державного контролю на стабільність і результативність системи публічного управління, визначаючи «непорушність правової конструкції влади», охарактеризовано діяльність інституцій, які забезпечують реалізацію дієвого державного контролю, розмежовано поняття контролю та нагляду у сфері здійснення публічного управління у формі прийняття державно-управлінських рішень та оптимізації державно-управлінського процесу.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІТИКО-ДОСЛІДНИЦЬКІ ВИМІРИ УДОСКОНАЛЕННЯ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ (НА ПРИКЛАДІ ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРАЦІ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ)

2.1. Організаційно-управлінська характеристика Головного управління Держпраці у Запорізькій області

В Україні створення державної інспекції праці було започатковано Верховною Радою України, яка своєю постановою від 15.12.1994 року № 296 «Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення і Кримінального кодексу України» доручила Кабінету Міністрів України до 01.07.1995 року створити Державну інспекцію праці Міністерства праці України. [57], [63].

На виконання цієї Постанови Кабінет Міністрів України створив Державну інспекцію праці (ДІП) Міністерства праці та затвердив відповідне Положення. На цьому етапі державні інспектори праці виконували свої функціональні обов'язки, перебуваючи у складі трьох самостійних структур, кожна з яких мала власні повноваження, права та обов'язки, зокрема:

Головної Державної інспекції праці – структурного підрозділу Мінпраці;

- Територіальних державних інспекції праці – структурних підрозділів управлінь праці та зайнятості населення обласних державних адміністрацій;

- Інспекції по контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення – входила до складу центрального та місцевих органів Державної служби зайнятості.

Така модель Державної інспекції праці не відповідала вимогам п. 10 Рекомендації МОП № 20 та не забезпечувала реального захисту працівників.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.08.2000 № 1351 [68] в складі Міністерства праці та соціальної політики України на базі його структурних підрозділів було утворено урядовий орган державного управління – Державний департамент нагляду за додержанням законодавства про працю (Держнаглядпраці). При цьому, на регіональному рівні контроль за додержанням законодавства про працю продовжували здійснювати Територіальні державні інспекції праці, що функціонували на правах структурних підрозділів управлінь праці та зайнятості населення ОДА, а також інспекцій по контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення, що входили до складу центрального та місцевих органів Державної служби зайнятості.

Проведене на державному рівні реформування Державної інспекції праці дозволило порушити питання про створення на місцевому рівні територіальних підрозділів Держнаглядпраці. На виконання Указу Президента України від 07.05.2001 № 292 «Про невідкладні заходи щодо прискорення погашення заборгованості із заробітної плати», Кабінет Міністрів України постановою від 09.08.2001 №959 установив додаткову граничну чисельність працівників для утворення територіальних органів Державного департаменту нагляду за додержанням законодавства про працю. Наказом Держнаглядпраці від 28.08.2001 № 7 були утворені Територіальні Державні інспекції праці в областях, які є незалежними від місцевих органів виконавчої влади, що відповідає вимогам міжнародних актів, які регулюють діяльність інспекції праці. [87], [65], [52]

Відповідно до Указу Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 09.12.2011р. № 1085/2010 [86], утворено Державну інспекцію України з питань праці (Держпраці України), яка є правонаступником Державного департаменту нагляду за додержанням законодавства про працю (Держнаглядпраці). Територіальні органи

Держпраці України були створені відповідно до Постанови КМУ від 17.08.2011 № 879 «Про утворення територіальних органів Державної інспекції з питань праці» [69]. Зазначеною постановою було визначено, що територіальні органи які утворюються є правонаступниками прав та зобов'язань Територіальних органів Державного департаменту нагляду за додержанням законодавства про працю, який ліквідовано.

Указом Президента від 06.04.2011 № 386/2011 [86] було затверджене Положення про Державну інспекцію України з питань праці, а наказом Державної інспекції України з питань праці від 15.11.2011 № 11 [52] було затверджене Положення про територіальну державну інспекцію з питань праці у Запорізькій області (ТДІзПП).

Державні інспектори праці ТДІзПП здійснювали перевірки відповідно до «Порядку проведення перевірок посадовими особами Державної інспекції України з питань праці та її територіальних органів», затвердженого Наказом Міністерства соціальної політики України від 02.07.2012 № 390. [53]

Державна служба України з питань праці (*Держпраці*) — центральний орган виконавчої влади України, утворений відповідно до вимог постановою Кабінету Міністрів від 10.09.2014 р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» [64], в результаті реорганізації шляхом злиття Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки та Державної інспекції з питань праці, а також передачі Держсанепідслужбою функцій з реалізації державної політики у сфері гігієни праці та дозиметричного контролю робочих місць і доз опромінення працівників.

Діяльність Держпраці спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.

Положення про Державну службу України з питань праці було затверджене 11.02.2015 року.

Держпраці здійснює свої повноваження через утворені в установленому порядку територіальні органи Постанова від 11.02.2015 року. [56]

Держпраці очолює Голова, якого призначає на посаду та звільняє з посади Кабінет Міністрів України за поданням Прем'єр-міністра України, внесеним на підставі пропозицій Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. [56]

З 2017 року «Порядком здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.04.2017 № 295 [67], визначено процедуру здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю юридичними особами (включаючи їх структурні та відокремлені підрозділи, які не є юридичними особами) та фізичними особами, які використовують найману працю (далі об'єкт відвідування) (Порядок скасовано Постановою Шостого апеляційного адміністративного суду від 14.05.2019р. № 826/8917/17) [71].

Станом на сьогодні державні інспектори праці здійснюють інспекційні відвідування (перевірки) з питань додержання законодавства про працю, крім заходів з питань виявлення неоформлених трудових відносин, здійснюються відповідно до вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007р. № 877-V, з урахуванням вимог Порядку здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019р. № 823 [32, 66].

Цей Порядок визначає процедуру здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю юридичними особами (зокрема їх структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами) та фізичними особами, які використовують найману працю (далі об'єкт відвідування), з урахуванням особливостей, визначених Конвенцією Міжнародної організації праці № 81 1947 року про інспекцію праці у промисловості й торгівлі, ратифікованою Законом України від 8 вересня 2004 р. № 1985-IV, Конвенцією Міжнародної організації праці № 129 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві, ратифікованою Законом

України від 8 вересня 2004 р. № 1986-IV, та Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». [40, 39]

Станом на 01.11.2021 року на підставі рішення шостого апеляційного суду від 14.09.2021 у справі № 640/17424/19 про визнання протиправною та не чинною постанову КМУ № 823 від 21.08.2019 та листа Державної служби України з питань праці від 15.09.2021 №6276/2.0/7.1-21 здійснення заходів державного нагляду (контролю) за процедурами, визначеними Постановою №823 призупинено [77].

Окрім цього наявний визначний перелік Законів України, Постанов Кабінету Міністрів України, Указів Президента України та інше, який регламентує умови проведення заходів державного контролю за додержанням законодавства про працю, а саме: Кодекс законів про працю України, від 10 грудня 1971 року; Закон України «Про індексацію грошових доходів населення», від 03 липня 1991 року № 1282-XII; Закон України «Про оплату праці», від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР; Закон України «Про відпустки», від 15 листопада 1996 року № 504/96-ВР; Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV; Закон України «Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати», від 19 жовтня 2000 року № 2050-III; Закон України «Про управління об'єктами державної власності», від 21 вересня 2006 року № 185-V; Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці», від 01 серпня 1992 року № 442; Наказ Міністерства праці України, Міністерства юстиції України, Міністерства соціального захисту населення України «Про затвердження Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників», від 29 липня 1993 року № 58; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати», від 08 лютого 1995 року № 100; Постанова Кабінету Міністрів України «Про обчислення середньої заробітної плати (доходу,

грошового забезпечення) для розрахунку виплат за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням», від 26 вересня 2001 року № 1266; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення індексації грошових доходів населення», від 17 липня 2003 року № 1078; Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок повідомлення Державній фіскальній службі та її територіальним органам про прийняття працівника на роботу», від 17 червня 2015 року № 413.

Відповідно до положення від 03.08.2018р. № 84 повноваження Управління Держпраці поширюються на територію Запорізької області. [62]

Управління Держпраці у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, актами Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами Міністра соціальної політики, іншими актами законодавства України, а також цим Положенням.

Основними завданнями Управління Держпраці є:

1) реалізація державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;

2) здійснення комплексного управління охороною праці та промисловою безпекою на обласному рівні;

3) здійснення державного регулювання і контролю у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;

4) організація та здійснення державного нагляду (контролю) у сфері функціонування ринку природного газу в частині підтримання належного

технічного стану систем, вузлів і приладів обліку природного газу на об'єктах його видобутку та забезпечення безпечної і надійної експлуатації об'єктів Єдиної газотранспортної системи.

4. Управління Держпраці відповідно до покладених на нього завдань:

1) бере участь у підготовці пропозицій щодо формування державної політики у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб, державного ринкового нагляду у межах сфери своєї відповідальності;

2) координує відповідно до законодавства роботу місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, інших суб'єктів господарювання у сферах промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, здійснення державного гірничого нагляду, а також з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;

3) здійснює контроль за виконанням функцій державного управління охороною праці, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування;

4) бере участь у підготовці пропозицій до загальнодержавної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища і контролює їх виконання, бере участь у розробленні та виконанні інших державних і галузевих програм;

5) здійснює державний контроль за дотриманням законодавства про

працю юридичними особами, у тому числі їх структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами, та фізичними особами, які використовують найману працю;

б) здійснює державний нагляд за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення виконавчими органами міських рад міст обласного значення, сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад та центральними органами виконавчої влади;

7) здійснює контроль за правильністю застосування роботодавцями списків на пільгове пенсійне забезпечення, готує пропозиції щодо вдосконалення таких списків;

8) здійснює контроль за якістю проведення атестації робочих місць за умовами праці;

9) здійснює державний контроль за дотриманням вимог законодавства про зайнятість населення з питань дотримання прав громадян під час прийому на роботу та працівників під час звільнення з роботи; використання праці іноземців та осіб без громадянства; наймання працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця; дотримання прав і гарантій стосовно працевлаштування громадян, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню; провадження діяльності з надання послуг з посередництва та працевлаштування;

10) здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства про рекламу щодо реклами про вакансії (прийом на роботу);

11) здійснює державний контроль за дотриманням підприємствами, установами, організаціями, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій інвалідів, фізичними особами, які використовують найману працю, законодавства про зайнятість та працевлаштування інвалідів у частині:

✓ реєстрації у регіональному відділенні Фонду соціального захисту інвалідів;

✓ подання звітів про зайнятість та працевлаштування інвалідів;

✓ виконання нормативу робочих місць, призначених для працевлаштування інвалідів;

12) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням робочими органами виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України (управління у Запорізькій області, відділення в районах і містах обласного значення) законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;

13) здійснює контроль за своєчасністю та об'єктивністю розслідування нещасних випадків на виробництві, їх документальним оформленням і веденням обліку, виконанням заходів з усунення причин нещасних випадків;

14) здійснює в установленому законодавством порядку державний нагляд (контроль) за діяльністю робочих органів виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України (управління у Запорізькій області, відділення в районах і містах обласного значення);

15) здійснює державний нагляд (контроль) у сфері гігієни праці, у тому числі нагляд (контроль) за:

✓ факторами виробничого середовища та виробничих операцій, наявність та виконання яких можуть шкодити здоров'ю працівників;

✓ виконанням заходів щодо запобігання виникненню професійних захворювань;

✓ дотриманням вимог санітарних норм та правил;

✓ своєчасним здійсненням профілактичних заходів, спрямованих на попередження шкідливої дії факторів виробничого середовища і трудового процесу, збереження здоров'я працівників;

✓ наявністю обов'язкових медичних оглядів працівників;

16) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства з охорони праці в частині безпечного ведення робіт, гігієни праці, промислової безпеки, безпеки робіт у сфері поводження з вибуховими

матеріалами промислового призначення, у тому числі з питань:

- ✓ забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального та колективного захисту;

- ✓ монтажу, ремонту, реконструкції, налагодження і безпечної експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва і машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

- ✓ безпеки робіт у сфері поводження з вибуховими матеріалами, проведення робіт з утилізації звичайних видів боєприпасів, ракетного палива та вибухових матеріалів військового призначення;

- ✓ виробництва, зберігання, використання отруйних речовин у виробничих процесах, у тому числі продуктів біотехнологій та інших біологічних агентів;

- ✓ організації проведення навчання (в тому числі спеціального) і перевірки знань з питань охорони праці; навчання працівників у сфері поводження з вибуховими матеріалами та перевірки їх знань;

17) здійснює державний гірничий нагляд з питань:

- ✓ правильності розробки родовищ корисних копалин у частині їх безпечної експлуатації;

- ✓ додержання правил проведення геологічних і маркшейдерських робіт під час дослідно-промислової розробки та експлуатації родовищ корисних копалин;

- ✓ додержання правил та технологій переробки мінеральної сировини;

- ✓ правильності та своєчасності проведення заходів, що гарантують безпеку людей, майна і навколишнього природного середовища, гірничих виробок і свердловин від шкідливого впливу робіт, пов'язаних із користуванням надрами;

- ✓ готовності державних воєнізованих гірничорятувальних служб та формувань і диспетчерських служб до локалізації та ліквідації наслідків аварій;

18) здійснює державний нагляд (контроль) у сфері гірничих відносин на підприємствах вугільної, гірничорудної та нерудної промисловості, під час проведення гірничих робіт, будівництва та експлуатації, ліквідації або консервації гірничих підприємств;

19) здійснює нагляд (контроль) за дотриманням умов спеціальних дозволів на користування надрами в частині державного гірничого нагляду;

20) здійснює державний нагляд (контроль) у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки та потенційно небезпечними об'єктами, з питань проведення ідентифікації та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки;

21) здійснює державний ринковий нагляд у межах сфери своєї відповідальності;

22) здійснює нагляд (контроль) на ринку за об'єктами технічних регламентів та бере участь у підготовці пропозицій щодо правил і процедури ринкового нагляду за об'єктами технічних регламентів та інших нормативно-правових актів у відповідній сфері;

23) здійснює дозиметричний контроль робочих місць та доз опромінення працівників;

24) здійснює контроль за відповідністю визначеним вимогам віднесення вугільних шахт, що небезпечні внаслідок наявності газу, можливості раптових викидів та гірських ударів, до відповідних категорій;

25) забезпечує складання санітарно-гігієнічних характеристик умов праці для подальшого визначення зв'язку захворювання з умовами праці;

26) бере участь в організації проведення:

✓ експертизи проектної документації на відповідність вимогам нормативно-правових актів із забезпечення безпеки під час поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення;

✓ державної технічної експертизи безпеки проведення гірничих робіт, будівництва та експлуатації гірських гірничих підприємств, експертизи проектів з протипаварійного захисту гірських гірничих підприємств;

- ✓ державної експертизи умов праці із залученням Держсанепідслужби;

- ✓ випробування устаткування та матеріалів, технічного огляду устаткування, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, незалежної експертизи проектно-конструкторської документації на відповідність вимогам нормативно-правових актів із промислової безпеки, охорони та гігієни праці;

- ✓ експертизи проектної та іншої документації на виготовлення і впровадження технологій і засобів виробництва, засобів колективного та індивідуального захисту, реєстрації, огляду, випробування виробничих об'єктів, інженерних інфраструктур об'єктів соціально-культурного призначення;

- ✓ експертної оцінки стану безпеки охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання, об'єктів підвищеної небезпеки, а також експертного обстеження (технічного діагностування) устаткування машин, механізмів підвищеної небезпеки;

27) проводить:

- ✓ розслідування та веде облік аварій і нещасних випадків, які підлягають спеціальному розслідуванню, аналізує їх причини, готує пропозиції щодо запобігання таким аваріям і випадкам;

- ✓ технічне розслідування обставин та причин виникнення аварій, пов'язаних із використанням газу в побуті, а також видає за результатами таких розслідувань обов'язкові до виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, громадянами рішення;

- ✓ розслідування обставин та причин виникнення гострих і хронічних професійних захворювань та отруєнь;

- ✓ моніторинг стану умов праці та здоров'я працівників як складову державного соціально-гігієнічного моніторингу;

- ✓ навчання, підвищення кваліфікації, підготовку та перепідготовку

посадових осіб виконавчих органів міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад, центральних органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення державного контролю за додержанням законодавства про працю;

28) бере участь у підготовці пропозиції щодо призначення органів з оцінки відповідності;

29) погоджує:

✓ ліквідацію та консервацію гірничих об'єктів та або їх ділянок, споруд, пов'язаних із користуванням надрами, в установленому законодавством порядку;

✓ проекти стандартів, технічних умов, інші документи на засоби праці та виробництва, технологічні процеси;

✓ проекти проведення дослідно-промислового видобування корисних копалин, проекти і щорічні плани їх видобування та переробки, а також проекти будівництва підземних споруд щодо додержання вимог Гірничого закону України, законодавства з промислової безпеки та охорони праці;

✓ проекти планів розвитку гірничих робіт щодо їх безпечного ведення, а також норм відбору, втрат корисних копалин на підприємствах, що видобувають тверді, рідкі та газоподібні корисні копалини;

✓ проекти гірничих підприємств щодо запобігання шкідливому впливу гірничих робіт на життя та здоров'я населення, а також проекти захисту об'єктів, розташованих на гірничому відводі, від шкідливого впливу гірничих робіт під час підробки таких об'єктів гірничими роботами;

30) видає у передбачених законодавством випадках:

✓ дозволи на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

✓ дозволи на право проведення вибухових робіт і виготовлення засобів їх механізації;

✓ свідоцтва на придбання і зберігання вибухових матеріалів промислового призначення;

31) здійснює у передбачених законодавством випадках реєстрацію великотоннажних та інших технологічних транспортних засобів, що не підлягають експлуатації на вулично-дорожній мережі загального користування, веде їх облік та визначає порядок проведення державного технічного огляду таких засобів;

32) веде облік підймальних споруд (вантажопідймальних кранів та машин, ліфтів, ескалаторів, канатних доріг, підйомників, фунікулерів тощо), парових та водогрійних котлів, посудин, що працюють під тиском, трубопроводів пари та гарячої води, атракціонів об'єктів нафтогазового комплексу та інших об'єктів;

33) бере участь:

✓ у проведенні державної експертизи (перевірки) технологічної, конструкторської, технічної документації впровадження нових технологій, виготовлення засобів виробництва, засобів колективного та індивідуального захисту на відповідність їх нормативним актам про охорону праці;

✓ у прийнятті закінчених будівництвом об'єктів промислового та виробничого призначення, об'єктів, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

✓ у державній експертизі інвестиційних програм і проектів будівництва відповідно до вимог законодавства;

✓ у розслідуванні обставин і причин аварій, розкрадання та втрат вибухових матеріалів, приймає за матеріалами зазначеного розслідування у межах своєї компетенції відповідні рішення;

✓ у роботі комісій з розслідування нещасних випадків на виробництві;

✓ у роботі з удосконалення системи ведення обліку, звітності та державної статистики з питань, що належать до компетенції Управління Держпраці;

✓ у професійній атестації експертів, які проводять експертизу проектної та містобудівної документації щодо дотримання нормативів з питань охорони праці;

34) бере участь у веденні державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки;

35) сприяє формуванню реєстру підприємств та організацій відповідно до груп ризику для здоров'я працівників та Державного реєстру професійних захворювань;

36) бере участь у формуванні та веденні інформаційної бази для прогнозування та проведення аналізу тенденцій забезпечення прав людини у сфері компетенції Управління Держпраці;

37) здійснює міжнародне співробітництво з питань, що належать до компетенції Управління Держпраці, вивчає, узагальнює та поширює досвід іноземних держав, бере участь у підготовці та укладенні міжнародних договорів, залученні та координації міжнародної технічної допомоги, представляє у визначеному порядку інтереси України у міжнародних організаціях;

38) надає пропозиції до державного замовлення на науково-дослідні роботи з питань охорони та гігієни праці, промислової безпеки, безпечного ведення робіт, здійснення державного гірничого нагляду, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, об'єктами підвищеної небезпеки, контролює виконання державного замовлення;

39) забезпечує оприлюднення інформації про стан дотримання законодавства з питань, віднесених до її компетенції, про свою діяльність та бере участь у проведенні соціального діалогу та взаємодії із всеукраїнськими професійними спілками і організаціями роботодавців з питань, що належать до її компетенції;

40) проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань, що належать до її компетенції, у тому числі з питань недопущення дискримінації на робочих місцях ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД;

41) забезпечує в межах повноважень, передбачених законом, залучення громадян до участі в управлінні державними справами, ефективну взаємодію з інститутами громадянського суспільства, сприяє здійсненню громадського контролю за діяльністю Управління Держпраці;

42) забезпечує роботодавців і працівників інформацією та роз'ясненнями щодо ефективних засобів дотримання законодавства та запобігання можливим його порушенням;

43) здійснює розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Управління Держпраці;

44) забезпечує здійснення в Управлінні Держпраці соціального діалогу у питаннях реалізації державної політики у сфері трудових відносин, оплати праці, охорони праці, гігієни праці та соціального захисту, укладення колективних договорів (угод), створення умов для трудової діяльності працівників та роботи профспілкових організацій відповідно до законодавства України;

45) організовує інформаційну та видавничу діяльність з питань, що належать до її компетенції;

46) видає в установленому порядку роботодавцям, суб'єктам господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні в Україні або за кордоном, наймають працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця, фондам загальнообов'язкового державного страхування, виконавчим органам міських рад міст обласного значення, сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад, а також центральним органам виконавчої влади обов'язкові для виконання приписи щодо усунення порушень законодавства з питань праці, які належать до компетенції Управління Держпраці, та вносить пропозиції щодо накладення дисциплінарних стягнень на посадових осіб, винних у порушенні законодавства;

47) складає у випадках, передбачених законом, протоколи про адміністративні правопорушення, розглядає справи про такі правопорушення

і накладає адміністративні стягнення;

48) зупиняє, припиняє, обмежує експлуатацію підприємств, окремих виробництв, цехів, дільниць, робочих місць, будівель, споруд, приміщень та інших виробничих об'єктів, виготовлення та експлуатацію машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва, виконання певних робіт, у тому числі пов'язаних із користуванням надрами, застосуванням нових небезпечних речовин, реалізацію продукції шляхом видачі відповідного розпорядчого документа у передбачених законодавством випадках, а також анулює видані дозволи;

49) здійснює фіксацію процесу проведення перевірок, інспекційних відвідувань з використанням засобів аудіо-, фото- та відеотехніки;

50) накладає у випадках, передбачених законом, штрафи за порушення законодавства, невиконання розпоряджень посадових осіб Управління Держпраці;

51) координує діяльність виконавчих органів міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад з питань виконання ними повноважень, нагляд за реалізації яких віднесено до компетенції Управління Держпраці;

52) перевіряє на відповідність вимогам законодавства про працю та зайнятість населення рішення, прийняті виконавчим органом міської ради міста обласного значення чи сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади під час виконання повноважень, визначених частиною другою статті 259 Кодексу законів про працю України та частиною третьою статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

53) проводить моніторинг у сфері оплати праці в частині своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці;

54) здійснює інші повноваження, визначені законом.

Головне управління Держпраці у Запорізькій області має структуру яка наведена у додатку А.

2.2. Діагностика нормативно-законодавчої бази управління моніторингом та контролю результатів діяльності відділу з питань додержання законодавства про працю, зайнятість та інших нормативно-правових актів

Основним завданням Відділу є: участь у реалізації державної політики у сферах охорони праці, гігієни праці, з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб. [61]

Відділ відповідно до покладених на нього завдань:

1) бере участь у підготовці пропозицій щодо формування державної політики у сферах охорони праці, гігієни праці, з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;

2) бере участь у координації, відповідно до законодавства, роботи місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, підприємств, інших суб'єктів господарювання у сферах охорони праці, гігієни праці, з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, зайнятість населення, загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;

3) здійснює державний контроль за дотриманням законодавства про

працю юридичними особами, у тому числі їх структурними та відокремленими підрозділами, які не є юридичними особами, та фізичними особами, які використовують найману працю;

4) здійснює державний нагляд за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення виконавчими органами міських рад міст обласного значення, сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад та центральними органами виконавчої влади;

5) здійснює державний контроль за дотриманням вимог законодавства про зайнятість населення з питань дотримання прав громадян під час прийому на роботу та працівників під час звільнення з роботи; використання праці іноземців та осіб без громадянства; наймання працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця; дотримання прав і гарантій стосовно працевлаштування громадян, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню; провадження діяльності з надання послуг з посередництва та працевлаштування;

б) здійснює контроль за дотриманням вимог законодавства про рекламу щодо реклами про вакансії (прийом на роботу);

7) здійснює державний контроль за дотриманням підприємствами, установами, організаціями, у тому числі підприємств, організацій громадських організацій інвалідів, фізичними особами, які використовують найману працю, законодавства про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю у частині:

✓ реєстрації у регіональному відділенні Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю;

✓ подання звітів про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю;

✓ виконання нормативу робочих місць, призначених для працевлаштування осіб з інвалідністю;

8) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням робочими органами виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України

(управління у Запорізькій області, відділення в районах і містах обласного значення) законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування в частині призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб;

9) здійснює державний нагляд (контроль) у сфері гігієни праці, у тому числі нагляд (контроль) за:

- ✓ факторами виробничого середовища та виробничих операцій, наявність та виконання яких можуть шкодити здоров'ю працівників;
- ✓ виконанням заходів щодо запобігання виникненню професійних захворювань;
- ✓ дотриманням вимог санітарних норм та правил;
- ✓ своєчасним здійсненням профілактичних заходів, спрямованих на попередження шкідливої дії факторів виробничого середовища і трудового процесу, збереження здоров'я працівників;
- ✓ наявністю обов'язкових медичних оглядів працівників;

10) здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства з охорони праці в частині безпечного ведення робіт, гігієни праці у тому числі з питань:

- ✓ забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального та колективного захисту;
- ✓ монтажу, ремонту, реконструкції, налагодження і безпечної експлуатації машин, механізмів, устаткування, транспортних та інших засобів виробництва і машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

11) проводить навчання, підвищення кваліфікації, підготовку та перепідготовку посадових осіб виконавчих органів міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад, центральних органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення державного контролю за додержанням

законодавства про працю;

12) бере участь у роботі з удосконалення системи ведення обліку, звітності та державної статистики з питань, що належать до компетенції Відділу;

13) бере участь у формуванні та веденні інформаційної бази для прогнозування та проведення аналізу тенденцій забезпечення прав людини у сфері компетенції Відділу;

14) бере участь у здійсненні міжнародного співробітництва з питань, що належать до компетенції Відділу: вивчає, узагальнює та поширює досвід іноземних держав;

15) забезпечує в межах повноважень оприлюднення інформації про стан дотримання законодавства з питань, віднесених до компетенції Відділу, про свою діяльність та бере участь у проведенні соціального діалогу та взаємодії із всеукраїнськими професійними спілками і організаціями роботодавців з питань, що належать до компетенції Відділу;

16) проводить інформаційно-роз'яснювальну роботу з питань, що належать до компетенції Відділу, у тому числі з питань недопущення дискримінації на робочих місцях ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД;

17) забезпечує в межах повноважень роботодавців і працівників інформацією та роз'ясненнями щодо ефективних засобів дотримання законодавства та запобігання можливим його порушенням;

18) здійснює у встановленому порядку розгляд звернень громадян з питань, пов'язаних з діяльністю Відділу за дорученням керівництва;

19) забезпечує в межах повноважень здійснення в Управлінні Держпраці соціального діалогу у питаннях реалізації державної політики у сфері трудових відносин, оплати праці, охорони праці, гігієни праці, соціального захисту, укладення колективних договорів (угод), створення умов для трудової діяльності працівників та роботи профспілкових організацій відповідно до законодавства України;

20) видає в установленому порядку роботодавцям, суб'єктам

господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні в Україні або за кордоном, здійснюють наймання працівників для подальшого виконання ними роботи в Україні в іншого роботодавця, а також фондам загальнообов'язкового державного страхування обов'язкові до виконання приписи щодо усунення порушень законодавства з питань, які належать до компетенції Відділу, та вносить пропозиції щодо накладення дисциплінарних стягнень на посадових осіб, винних у порушенні законодавства з питань, які належать до компетенції Відділу;

21) складає у випадках, передбачених законодавством України, протоколи про адміністративні правопорушення та розглядає справи про правопорушення і накладає адміністративні стягнення;

22) здійснює у встановленому порядку фіксацію процесу проведення перевірок, інспекційних відвідувань з використанням засобів аудіо-, фото- та відеотехніки за дорученням керівництва;

23) накладає у випадках, передбачених законом, штрафи за порушення законодавства, невиконання розпоряджень посадових осіб Управління Держпраці;

24) координує діяльність виконавчих органів міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад з питань здійснення ними повноважень, нагляд за реалізацією яких віднесено до компетенції Відділу;

25) перевіряє на відповідність вимогам законодавства про працю та зайнятість населення рішення, прийняті центральним органом виконавчої влади, виконавчим органом міської ради міста обласного значення чи сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади під час здійснення повноважень, визначених частиною другою статті 259 Кодексу законів про працю України та частиною третьою статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

26) проводить моніторинг у сфері оплати праці в частині своєчасної і не нижче визначеного державою мінімального розміру оплати праці;

27) здійснює контроль за веденням діловодства, збереженням документів та організовує роботу з документами у відповідності з чинним законодавством.

28) здійснює інші повноваження відповідно до законодавства.

Відділ з метою організації своєї діяльності:

1) забезпечує у межах повноважень здійснення заходів щодо запобігання корупції та контроль за їх здійсненням;

2) забезпечує ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів працівниками Управління;

3) сприяє організації розгляду звернень громадян з питань, що належать до їх компетенції, виявленню та усунуванню причин, що призводять до подання громадянами скарг;

4) забезпечує у межах своїх повноважень доступ до публічної інформації, що перебуває у володінні;

5) забезпечує у межах своїх повноважень реалізацію державної політики стосовно захисту інформації з обмеженим доступом;

6) забезпечує роботу з ведення діловодства, укомплектування, зберігання, обліку та використання архівних документів у Відділі.

Відділ для виконання покладених на нього завдань має право:

1) залучати за згодою керівництва спеціалістів органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, вчених, представників організацій роботодавців, профспілок та інших інститутів громадянського суспільства, а також підприємств, установ та організацій (за погодженням з їх керівниками) для розгляду питань, що належать до компетенції Відділу;

2) отримувати в установленому законодавством порядку від державних органів та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності та їх посадових осіб інформацію, документи та інші матеріали, необхідні для виконання покладених завдань;

3) користуватися відповідними інформаційними базами даних державних органів, органів місцевого самоврядування, державною системою

урядового зв'язку, іншими технічними засобами;

4) скликати за згодою керівництва наради, утворювати комісії та робочі групи, проводити наукові конференції, семінари з питань, що належать до компетенції Управління;

5) проводити безперешкодно відповідно до вимог закону без попереднього повідомлення в будь-яку робочу годину доби перевірки виробничих, службових, адміністративних приміщень та об'єктів виробництва фізичних та юридичних осіб, які використовують найману працю та працю фізичних осіб, експлуатують машини, механізми, устаткування підвищеної небезпеки, та у разі виявлення фіксувати факти порушення законодавства, нагляд та контроль за дотриманням якого віднесено до повноважень Управління;

6) безперешкодно без попереднього повідомлення проходити до будь-яких виробничих, службових, адміністративних приміщень юридичних осіб (включаючи їх структурні та відокремлені підрозділи, які не є юридичними особами) та фізичних осіб, які використовують найману працю;

7) одержувати від посадових осіб виконавчих органів міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад письмові пояснення щодо причин допущення порушень законодавства про працю та зайнятість населення;

8) надавати посадовим особам виконавчих органів міських рад міст обласного значення та сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад обов'язкові для виконання вимоги щодо усунення причин і умов неналежного виконання ними повноважень, нагляд за здійсненням яких віднесено до компетенції Держпраці;

9) проводити безперешкодно перевірки в адміністративних приміщеннях робочих органів виконавчих дирекцій Фонду соціального страхування України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (далі – фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування) з питань

призначення, нарахування та виплати допомоги, компенсацій, надання соціальних послуг та інших видів матеріального забезпечення, передбачених загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, з метою дотримання прав і гарантій застрахованих осіб, ознайомлюватися під час проведення перевірок з відповідними інформацією, документами і матеріалами та отримувати від фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування необхідні для виконання повноважень Управління копії або витяги з документів;

10) одержувати від роботодавців і посадових осіб письмові чи усні пояснення, висновки про результати проведення експертних обстежень, аудитів, матеріали та інформацію з відповідних питань, звіти про рівень і стан виконання профілактичної роботи, причини порушень законодавства та про вжиття заходів для їх усунення;

11) надавати роботодавцю обов'язкові для розгляду рекомендації щодо внесення у відповідний строк до споруд, технологічних чи організаційних процесів змін, що необхідні для приведення таких процесів у відповідність із законодавчими положеннями з питань охорони та гігієни праці і підвищення рівня захищеності працівників;

12) за погодженням з керівництвом Управління Держпраці, залучати працівників правоохоронних органів до здійснення заходів з державного нагляду (контролю);

13) заслуховувати звіти посадових осіб місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з питань, що належать до компетенції Управління;

14) під час виконання покладених на Відділ завдань, у межах наданих повноважень, забезпечувати ділове листування з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями з питань, що стосуються діяльності Відділу, вести особистий прийом громадян з питань, що належать до його компетенції;

15) використовувати транспортні засоби спеціалізованого призначення,

у тому числі із символікою Держпраці.

Відділ з питань додержання законодавства про працю, зайнятість та інших нормативно-правових актів безпосередньо підпорядковується заступнику начальника Головного управління та входить до складу управління з питань праці структуру якого наведено у додатку Б.

2.3. Аналіз поточної стану та виявлення недоліків існуючої системи моніторингу і контролю результатів діяльності в органах публічної влади

Контроль є багатогранним правовим явищем, у т.ч. й щодо діяльності органів публічної влади як суб'єктів адміністративного права. Для найповнішого з'ясування його сутності, доцільною вважається класифікація на різновиди, використанням різноманітних критеріїв. Класифікація необхідна, перш за все, для з'ясування сутності контролю, його правового потенціалу, а також дозволяє визначити види контролю за діяльністю органів публічної влади шляхом їх диференціації з метою подальшого дослідження. Цілком можливим вбачається використання базових узагальнених доктринальних положень відповідного питання.

Важливим аспектом ефективного здійснення моніторингу та оцінювання якості надання муніципальних послуг є відповідне нормативно-правове забезпечення. В Україні дане питання практично не вирішене, відсутні нормативно закріплені методики проведення моніторингу та оцінювання, на відміну від інших розвинених демократичних країн світу, де існують чітко визначені та нормативно закріплені технології, підходи, методи, шляхи організації та проведення моніторингу й оцінювання якості муніципальних послуг. Так, наприклад, лише у Великобританії існує близько 25 різноманітних настанов з питань проведення моніторингу та оцінювання в системі органів публічної влади, зокрема, що стосується надання ними

послуг населенню, які визначені та затверджені законодавчо і є обов'язковими для застосування.

Отже, на сучасному етапі розвитку України методи та підходи оцінювання, моніторингу та контролю ще потребують свого вдосконалення та більш ефективного впровадження в практику діяльності органів публічної влади. Основними пріоритетними напрямками вдосконалення застосування підходів моніторингу, оцінювання та контролю в органах публічної влади України на сучасному етапі є:

- удосконалення нормативно-правової бази з питань проведення моніторингу, оцінювання та контролю якості муніципальних послуг;
- створення повноцінних умов (організаційних, нормативно-правових) для запровадження та розвитку такої форми, як громадський контроль за якістю муніципальних послуг;
- розвиток між секторної співпраці на місцевому рівні більш активна та продуктивна співпраця всіх суб'єктів місцевого розвитку, зокрема представників бізнес-структур, неурядових організацій, активних громадян з органами публічної влади над спільним вирішенням питання покращення якості муніципальних послуг.

Держпраці має право користуватися відповідними інформаційними базами даних органів державної влади та органів місцевого самоврядування, державної системи державних комунікацій та іншими технічними засобами.

Наразі існує декілька інформаційних систем для обліку та контролю за функціональними напрямками Держпраці України, які не мають загального зв'язку між собою. Вони функціонують окремо одна від іншої та, при здійсненні аналізу загальної діяльності окремого суб'єкта господарювання, фахівці повинні «в ручному режимі» співставляти данні різних напрямків для більш детальної картини. [Додаток В]

Архітектура інформаційних систем (ІС) визначається ієрархічною структурою Держпраці. На найвищому рівень в ієрархії знаходиться

Центральний апарат Держпраці (ЦНА). Він керує роботою територіальних управлінь (ТУ). У свою чергу, ТУ керують роботою інспекцій. З точки зору введення, зберігання та передачі даних, таку сформовану трирівневу модель фактично доповнює рівень «інспектор». Таким чином, можна стверджувати, що ІС Держпраці має чотирирівневу ієрархічну структуру і складається з функціонально завершених підсистем.

Кожна підсистема ІС Держпраці має свої особливості. [27]

Інформаційна система «Автоматизована система моніторингу» (АСМ)

Табл. 2.1 – ІС «Автоматизована система моніторингу» (АСМ)

Функціонал	• Дані передаються з ІС «АСМ» до ІС «Нагляд». • Дані збираються з метою усунення порушень трудового законодавства та обов'язкове державне соціальне страхування
Застосування	Інспектори праці

Технічна характеристика програмного комплексу:

Програмний комплекс розроблений для автоматизації системи моніторингу порушень трудового законодавства Держнаглядпраці. Програмний комплекс розробляли на базі мови програмування «С++» та баз даних MySQL в програмному середовищі Microsoft Visual Studio.NET 2002. Програмний комплекс поставляється на лазерному диску.

1 Програмний комплекс адаптовано для роботи з наступними операційними системами: Microsoft Windows-95, Microsoft Windows-98, Microsoft Windows Millennium, Microsoft Windows 2000 (Professional, Server), Microsoft Windows XP (Home/Professional), Microsoft Windows 2003.

3. Мінімальні системні вимоги: комп'ютер на базі процесора Intel Pentium II - 450 мегагерц, 128 мегабайт оперативної пам'яті, 2 гігабайти вільного місця на жорсткому диску, CD-ROM. Рекомендовані системні вимоги: комп'ютер на базі процесора Intel Pentium IV (або Celeron) - 1700

мегагерц, 256 мегабайт оперативної пам'яті, 4 гігабайти вільного місця на жорсткому диску CD-ROM, Plug&play монітор, який підтримує 1024*768 пікселів.

Згідно наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 27.10.2020 № 2161 затверджено форми документів, що складаються при здійсненні заходів державного нагляду та контролю Державною службою України з питань праці, за результатами проведеного заходу державного контролю складаються відповідні документи. Структура та дані, які необхідні для заповнення інформаційної системи наведені на рисунках 4, 5, 7. [Додатки Г, Д, Е].

За результатами проведеного аналізу діючої інформаційної системи обліку та контролю Держпраці можливо виділити основні недоліки вказаної системи:

- Технологічне старіння: системи, не орієнтовані на веб-технології, з обмеженою доступністю та технологічними можливостями.
- Відсутність взаємодії між системами: перешкоджає взаємодії та обміну інформацією між діючими інформаційними системами Держпраці .
- Розподілені системи та інформація: без централізованої системи, що дає змоги отримати глобальне бачення операцій Держпраці.
- Відсутність централізованих баз даних: розподілені дані, які важко порівнювати та спів ставляти.
- Відсутність аналітичних можливостей: відсутність підсистеми звітності та аналітичного управління інформацією.
- Недостатня інформація: необхідна для повного управління операціями Держпраці (наприклад, інформаційні потреби, пов'язані з безпекою та гігієною праці, умовами праці, трудовими відносинами тощо).
- Потреба в каталогах і централізованих класифікаціях: забезпечує стандартне кодування з централізованим обслуговуванням.
- Необхідність управління електронною документацією, а також

управління нею.

- Необхідність централізованого управління: де визначаються права доступу, ролі користувачів тощо

У разі втілення новітніх розробок інформаційної системи Держпраці будуть досягненні наступні цілі:

- З новими операційними можливостями, які полегшують майбутнє обслуговування та еволюційний розвиток, інформаційній системі Держпраці буде надано сучасну технологічну архітектуру, для більшої зручності користування.

- Удосконалення інструментів і підвищення ефективності процесів буде сприяти підвищенню ефективності й результативності різних підрозділів Держпраці.

- Накопичена інформація повинна бути розділена за напрямками (наприклад, про нещасні випадки, пов'язані з роботою, професійні захворювання тощо), для забезпечення можливості ведення спеціалізованих баз даних Держпраці.

- Надання Держпраці необхідних інструментів для аналізу даних для: розширення можливостей для аналізу та прийняття рішень, удосконалення звітності, а також аналітичних і прогностичних можливостей, виявлення незадекларованої праці та випадків соціального шахрайства.

- Забезпечення можливості використання і вдосконалення онлайн-ових транзакцій.

- Удосконалення управління звітами та статистикою.

- Забезпечення можливості автоматизованого обміну інформацією Держпраці.

При визначені вищенаведених цілей були задіяні наступні аспекти вдосконалення:

- Потреби в забезпеченні програмними продуктами та технікою

- Вимоги до комунікацій

- Потреба в експлуатації та обслуговуванні систем.

Висновки до другого розділу.

Державний контроль – це форма здійснення державної влади, що забезпечує дотримання законів та інших нормативних актів, що видаються органами держави.

Без організації та здійснення контролю неможлива належна робота державного апарату, інших підконтрольних державних структур. Контроль також є одним із основних дисциплінуючих факторів поведінки громадян. У державному управлінні контроль поширюється попри всі сфери: народне господарство, соціально-культурну, адміністративно-політичну діяльність, міжгалузеве управління.

Ключовим трендом початку 21 століття є перехід людства до епохи інформаційного суспільства, що супроводжується зростанням ролі інформації та знання в усіх сферах життєдіяльності соціуму в цілому та в державному управлінні зокрема. Нові стандарти культури, економіки, публічного управління актуалізують питання концептуального переосмислення місця й ролі інформації, інформаційних технологій у системі публічного та державного управління, у тому числі – управління інформаційними процесами в контролюючих органах в період модернізації Української держави.

Європейський досвід вчить не ігнорувати реформи на організаційному рівні: досвід вдалих реформ на рівні окремої установи може бути поширений і застосований у секторі загалом. Разом з тим зрозуміло, що без масштабних системних реформ, спрямованих на зміни в системі владних відносин, переосмислення та перерозподіл їх функцій і компетенцій, зміну ролі і завдань у процесах життєдіяльності суспільства, справжній прогрес неможливий. Три напрями реформування (інституції, процеси, люди), визначених під час інституційних реформ у країнах ЦСЄ, можуть стати

орієнтирами для поетапного реформування системи державного управління України. [35]

Як ми бачимо, інформаційна система обліку та контролю, яку на теперішній час використовує Державна служба України з питань праці, не досконала.

Таким чином, в першу чергу потрібно вирішити такі вагомні проблеми:

- ✓ забезпечити комп'ютерною технікою та допоміжними пристроями спеціалістів у структурних підрозділах;
- ✓ усунути складність системи документообігу;
- ✓ за рахунок оновлення технічного та програмного забезпечення підвищити швидкість роботи системи та усунути можливість збоїв;
- ✓ вирішити організаційні питання при виконанні контрольних документів;
- ✓ чітко розподілити обов'язки, права і відповідальність;
- ✓ усунути неузгодженість функціонування локальних інформаційних систем у місцевих органах та територіальних підрозділах центральних органів виконавчої влади, які призводять до нерівномірності надходження інформації в обласну державну адміністрацію.

Ці проблеми вирішуються шляхом перерозподілу повноважень між органами виконавчої влади і місцевого самоврядування та розвитку процесів інформатизації і комп'ютеризації в державному управлінні. Реалізація цих заходів буде ефективною лише за умови їх комплексного впровадження. [5]

Актуальність створення єдиної інформаційно-аналітичної системи Держпраці (ЄІАС) обумовлена змінами та доповненнями у нормативно-правовій базі, змінами у структурі Держпраці та чисельності інспекторів, зміні підходів до організації державного нагляду, форм звітності та процедур їх заповнення та подання.

Окрім того, зростання стурбованості щодо дієвості та економічної ефективності органів державного управління, а також ріст обізнаності та уваги платників податків до прозорості та підзвітності органів державного

управління, також вимагають підвищення показників ефективності та підзвітності.

Доцільність розвитку ЄІАС Держпраці також пояснюється необхідністю комплексного вдосконалення системи підтримки інформаційного аналізу для сектора охорони праці та промислової безпеки. На сьогодні Держпраці (центральний апарат, територіальні управління, експертні технічні центри та інспекції) має діючі інформаційні системи, призначені для автоматизованої обробки даних про показники наглядової діяльності, виробничого травматизму, реєстрації об'єктів підвищеної небезпеки, реєстрації мостових та баштових кранів, обліку суб'єктів господарювання та об'єктів, ведення реєстру дозволів на виконання робіт підвищеного ризику.

Вищевказані системи, розроблені понад десять років тому, не відповідають сучасному рівню інформаційних технологій, не мають інформаційної взаємодії, не використовують інтегрованих баз даних тощо. Відсутність спеціалізованої підсистеми для аналітичної обробки значно ускладнює реалізацію складних запитів, багатофакторний пошук інформації в базах даних і формування інтегрованих звітів, а також не дає змоги ефективно використовувати методи математичного моделювання для прогнозування показників безпеки та оцінки ризиків виробничого травматизму. Все це призводить до недостатнього рівня інформаційного аналізу підтримки державного нагляду на всіх рівнях і свідчить про доцільність створення сучасної ЄІАС Держпраці. [59]

РОЗДІЛ 3
ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ РОЗРОБКИ ЗАХОДІВ
УДОСКОНАЛЕННЯ МОНІТОРИНГУ І КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ
ДІЯЛЬНОСТІ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

3.1. Напрями процесу удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності Головного управління Держпраці у Запорізькій області

Однією з умов ефективної реалізації державою напрямку державної інформаційної політики є розробка й ухвалення відповідних стратегічних документів. У 2015 р. було створене Міністерство інформаційної політики на яке покладено завдання розробки Стратегії інформаційної політики України й Концепції інформаційної безпеки України, проте ці завдання поки що не реалізовані. [90]

Аналіз еволюції систем управління показує, що з розвитком інформаційних технологій, глобальної трансформації економічних процесів, які протікають у світі, їх роль та функціонал для забезпечення ефективної діяльності підприємства суттєво змінюється, що породжує необхідність перегляду підходів до їхнього формування й постійному інноваційному вдосконаленню щодо пошуку конкурентних переваг. У цей час, система управління повинна бути не тільки інструментом, а стати ключовим елементом реалізації стратегічних цілей підприємства та механізмом підтримки цінностей його організаційної культури. [90]

Сучасні системи управління повинні бути автоматизовані, інтелектуалізовані та інтегровані, що дозволяє охоплювати весь ланцюжок створення цінності на підприємстві від технології бізнес-процесів, продукції, виробництва до продажів і обслуговування, а також забезпечувати ефективність цього процесу по всьому ланцюжку, демонструючи

зацікавленим сторонам, що вони спільно створюють загальну цінність. Завдяки високим темпам розвитку інформаційних технологій і цифрової економіки, системи управління підприємством стають інструментом комунікацій у реальному часі з постійною взаємодією із зацікавленими сторонами.

Останнім часом в вітчизняній економіці проявляється значний інтерес до діджиталізації процесів управління, що не може не позначитися на інноваційних змінах, які повинні відбутися в СУП для використання даного тренду шляхом розробки та впровадження відповідних інформаційних та смарт технологій для забезпечення постійно та швидко зростаючих вимог споживачів підприємства. Діджиталізація бізнес-процесів підприємства прискорює процес децентралізації його системи управління. Ріст кваліфікації співробітників, зниження обсягу рутинних операцій визначає характер управління на новому етапі [96].

Швидкий доступ СУП до потрібної та своєчасної інформації стає однією із стратегічних цілей підприємства та забезпечує певні конкурентні переваги на ринку. Але для запобігання надмірної кількості накопичених даних необхідна розробка та впровадження в СУП технологічних інновацій за рахунок використання фонових аналізів, що підтримує зовнішні інструменти моніторингу та іншу передачу керуючої інформації, сучасних інструментів бізнес-аналітиці. [90]

Глобальні переваги процесу еволюційного розвитку та вдосконалення інформаційної системи Держпраці [59]

Процес еволюційного розвитку, вдосконалення та модернізації інформаційних систем Держпраці спрямований на досягнення ряду цілей, з організаційної та технологічної точок зору, а також процедурних і навіть економічних у середньо- та довгостроковій перспективі.

З глобальної точки зору, переваги, які можна отримати з цього процесу, можна підсумувати наступним чином.

Ефективніше державне управління з різних точок зору:

З точки зору управління: отримання повнішої та оновленої інформації; покращені можливості управління та контролю, а також підвищення ефективності та результативності роботи; полегшення щоденних операцій, спрощення функцій; сприяння міжвідомчій комунікації; надання державних послуг може бути покращене; більш сучасне бачення; співробітники отримують ефективні інструменти роботи; покращений корпоративний дух ("чудове місце роботи").

З точки зору компаній і працівників: поліпшується загальне сприйняття державної служби; розширюються та вдосконалюються комунікаційні канали між адміністрацією та громадянами (інтернет, мобільні пристрої тощо); модернізація дає змогу оптимізувати адміністративні процедури; телекомунікаційні засоби зменшують потребу особистої допомоги.

З точки зору інших національних або міжнародних організацій: досягається сприйняття сучасності та економічної ефективності; вдосконалення комунікації та надання інформації; полегшується обмін інформацією між організаціями.

Наявність комплексу повної, надійної та доступної інформації

Удосконалення інформаційного блоку: Держпраці буде мати базу даних з повною та централізованою інформацією; інформація буде доступна через веб-системи, з будь-якого місця і через різні канали (ПК, мобільні пристрої тощо); інформація може бути захищена шляхом встановлення профілів і ролей доступу до неї; покращення обміну інформацією між системами та організаціями. Дії з використанням неавтоматичних комутаторів будуть скорочені; управління та моніторинг діяльності Держпраці буде вдосконалено за допомогою панелей інструментів, нових розширених звітів; стануть наявними аналітичні інформаційні можливості, які сприятимуть передбачуваності та прийняттю рішень; до систем Держпраці буде включена нова інформація, визначена як необхідна для її функціонування.

Підвищення економічної та практичної ефективності процесів у

Держпраці.

Підвищення ефективності та результативності процесів: централізовані інформаційні системи дають змогу стандартизувати адміністративні процедури; буде створено можливість визначення автоматизованих потоків інформації та процесів обробки документації; буде створено можливість досягнення автоматизації та скорочення неавтоматичних дій; буде створено можливість удосконалення послуг, які адміністрація надає громадянам, компаніям і працівникам; покращено управлінські можливості Держпраці.

Сприяє виявленню, контролю та моніторингу незадекларованої праці

Виявлення та контроль незадекларованої праці: буде доступна нова інформаційна система для виявлення та моніторингу незадекларованої праці; система також надасть нові можливості для виявлення шахрайства; будуть посилені можливості контролю, вжиття заходів та присічення випадків незадекларованої праці та соціального шахрайства.

Забезпечує можливості виявлення, контролю та моніторингу інших можливостей для шахрайства

Боротьба з шахрайством: окрім виявлення та моніторингу незадекларованої праці, в нову систему можуть бути включені можливості для виявлення інших форм шахрайства.

Інвестиції будуть прибутковими в короткостроковій перспективі

Економія коштів: наявність централізованої стандартизованої системи дасть можливість скоротити витрати на еволюційний розвиток і коригувальне технічне обслуговування; автоматизація та скорочення неавтоматичних дій дадуть можливість працівникам витрачати час на продуктивніші види діяльності; взаємозв'язок і взаємодія з іншими агентствами можуть забезпечити розподіл витрат між Держпраці та іншими організаціями для майбутнього розвитку та обміну інформацією за допомогою угод про співпрацю.

Збільшення доходів: оптимізація процесу виявлення незадекларованої праці та інших форм шахрайства дадуть можливість усунення передумова

для шахрайських дій; це дасть можливість удосконалити можливості інспекції та підвищити доходи державної адміністрації.

Загальні переваги процесу еволюційного розвитку та вдосконалення інформаційної системи Держпраці [59]

Для досягнення зазначених переваг було визначено чотири основні напрямки діяльності; кожна з них спрямована на досягнення конкретних цілей еволюційного розвитку та модернізації інформаційних систем Держпраці.

Інформація			Технології
	Вдосконалення наявної інформації	Технологічний еволюційний розвиток	
	Підвищення результативності процесів	Вдосконалення контролю та моніторингу випадків шахрайства	
Процедури			Боротьба з незадекларованою працею

Рисунок 3.1. Покращення наявної інформації

Доступ до інформації є основним елементом в управлінні роботою Держпраці, тому будуть враховані всі потреби у вдосконаленні та включенні нової інформації, виявленої під час поточного аналізу ситуації, проведеного НДІ промислової безпеки та охорони праці:

Технологічний еволюційний розвиток

Технологічна модернізація дасть можливість еволюційного розвитку існуючих інформаційних систем Держпраці, а також включення нових, сучасніших систем, які відкриють нові можливості та покращать зручність використання, продуктивність, доступність тощо.

Таблиця 3.2 – Зміст «нової» інформації

Інформація	○ Підприємства та працівники ○ Трудові відносини ○ Гігієна праці та нещасні випадки ○ Безпека праці (нині охорона праці) ○ Ідентифікація та контроль випадків шахрайства та незадекларованої праці

	○ Управління кранами та небезпечним обладнанням ○ Інша корпоративна інформація

Таблиця 3.3 – Складові технології та інформаційних систем

Нові технології та нові інформаційні системи	○ Централізовані інформаційні системи ○ Покращення доступу до інформації (через Інтернет і багатоканальний доступ) ○ Інтегрована та захищена інформація ○ Вдосконалення наявних звітів ○ Крайні можливості для аналітики, прогнозування і прийняття рішень ○ Удосконалення та автоматизація обміну інформацією (сумісність) ○ Покращення продуктивності та зручності використання систем ○ Розширення можливостей навчання

Підвищення ефективності процесів

Удосконалення технології також дасть можливість уніфікувати критерії та стандартизувати адміністративні процедури. У свою чергу, потенціал автоматизації дасть можливість підвищити ефективність і скоротити обсяги ручної роботи.

Таблиця 3.4 – Адміністративні процедури

Адміністративні процедури Держпраці	○ Стандартизація процедур ○ Можливість автоматизації процесів та управління документацією ○ Скорочення ручної роботи та використання паперу (електронна документація) ○ Швидкий доступ до внутрішньої інформації та даних в інших відповідних системах та агентствах ○ Можливості глобального управління, панелі інструментів і моніторинг процесів ○ Вдосконалення послуг, які адміністрація надає громадянам

Посилення контролю та моніторингу випадків шахрайства

Держпраці буде забезпечена інформацією та системою для управління та моніторингу незадекларованої праці, а також інших можливостей для шахрайства.

Таблиця 3.5 – Система для управління та моніторингу

Боротьба проти незадекларованої праці та інших форм	○ Виявлення та контроль незадекларованої праці ○ Вдосконалені можливості виявлення та прогнозування ○ Можливість автоматизації для виявлення випадків шахрайства (визначення типових схем, правил ведення бізнесу та прогностичних моделей)

шахрайства	○ Вдосконалення можливостей управління (панелі, звіти та моніторинг) ○ Допомога в усуненні передумова для шахрайства ○ Більші можливості для контролю та збирання даних.

3.2. Обґрунтування створення технічного офісу проєкту (ТОП)

Сучасні наукові відкриття в поєднанні зі стрімким розвитком передових нових технологій потребують переходу на принципово новий рівень розвитку у системах управління суспільством, державою, економікою, підприємствами. Але внаслідок вищезазначених кардинальних світових змін в найближчі 10 років понад 40% провідних підприємств, що входять до рейтингу Індекс S&P-500 перестануть існувати [90].

Глобалізація відкрила перед підприємствами величезні можливості для розширення масштабів виробництва, реалізації та обміну товарами, послугами, технологіями, капталом, інформацією. [90]

Для ефективної роботи нової інформаційної системи Держпраці необхідно визначити характеристики, яким вона повинна відповідати, а саме:

- Сучасніша інфраструктура
- Заснована на веб-технологіях, які доступні та зручніші у використанні
- Придатна для кількох користувачі одночасно та якісно (враховуючі зміни у діючому законодавстві, виникнення нових послуг та швидкість коригування довідників)
- Використання загальноприйнятих та перевірених рішень
- Можливості застосування нових комунікації з зовнішніми інформаційними системами.
- Більш гнучкі оперативна сумісність та обмін даними.
- Нові можливості для аналізу даних та звітності.
- Інтелектуальні дані для ефективнішого виявлення незадекларованої

праці та інших форм шахрайства.

- Оперативне та швидкісне управління комплексами даних
- Врахування всіх функціональних та ділових потреб державного органу

Враховуючи те, що на теперішній час більша частина інформації використовується та зберігається за допомогою електронних накопичувачів, інформаційних систем та, іноді, знаходиться в загальному доступі необхідно запропонувати використання електронного зв'язку між різними державними організаціями.

Зв'язок з іншими органами

Постановою Правління Пенсійного фонду України №11-1 від 29.05.2017 «Про Порядок обміну інформацією про відомості, що містять ознаки використання праці неоформлених працівників та порушень законодавства про працю» [70] визначено механізм інформаційної взаємодії щодо даних, які містять ознаки використання праці неоформлених працівників та порушень законодавства про працю між суб'єктами обміну інформацією з метою забезпечення реалізації їхніх повноважень.

Крім того, пізніше виданим Розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ) № 649-р від 5 вересня 2018 року «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення» [78], передбачено: «Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади переглянути власні нормативно-правові акти та внести до них зміни з метою посилення контролю за оформленням трудових відносин з найманими працівниками».

Таблиця 3.6 - Суб'єкти обміну інформацією ч. 1

НА ЦЕНТРАЛЬНОМУ РІВНІ (електронний формат)	
Пенсійний фонд України	Формує та веде реєстр застрахованих осіб в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування та вживає заходів щодо надання інформації з нього
Державна служба з питань праці України	Забезпечує реалізацію державної політики щодо нагляду та контролю за дотриманням трудового законодавства

Державна фіскальна служба України	Забезпечує збір та облік надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, формує та веде реєстр страховиків у Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування та вживає заходів для забезпечення доступу до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування

Надана інформація повинна містити:

Дані про факти порушень законодавства про оплату праці, визначені на основі перевірок страховиків: місяць, за який надається інформація; найменування страховика - найменування юридичної особи (самостійна особа) або повне ім'я (якщо є) фізичної особи-підприємця, коли її перевіркою виявлено факти допуску працівника до роботи без офіційного трудового договору (контракту); код ЄДРПОУ, номер реєстраційної картки платника податків або серія та номер паспорта (для осіб, які у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями відмовилися отримати реєстраційний номер платника податків та картку обліку, повідомили про це відповідний фіскальний орган та мають відповідну відмітку в паспорті); кількість виявлених фактів.

Дані про узгоджені суми додатково нарахованого єдиного внеску, зокрема, для страховиків, які порушили вимоги ст. 8 (32) Закону, на основі результатів перевірок, з розбивкою за страховиками: місяць, за який надається інформація; найменування страховика - найменування юридичної особи (самостійна особа) або повне ім'я (якщо є) фізичної особи-підприємця; код ЄДРПОУ, номер реєстраційної картки платника податків або серія та номер паспорта (для осіб, які у зв'язку з їхніми релігійними переконаннями відмовилися отримати реєстраційний номер платника податків та картку обліку, повідомили про це відповідний фіскальний орган та мають відповідну відмітку в паспорті); сума додатково нарахованого єдиного внеску, відповідно до узгодженого у звітному періоді.

Таблиця 3.7 - Суб'єкти обміну інформацією ч.2

НА ТЕРИТОРІАЛЬНОМУ РІВНІ (на паперових носіях)	
Органи Пенсійного фонду України	Органи Державної фіскальної служби України

ЄІАС Держпраці має містити наступні функціональні підсистеми:

- підсистема збору та накопичення інформації;
 - підсистема аналітичної обробки даних;
 - підсистема класифікаторів та довідників;
 - Інтернет-портал;
 - підсистема ведення електронного документообігу;
 - підсистема адміністрування ЄІАС Держпраці;
 - комплексна система захисту інформації.
- Підсистема збору та накопичення інформації призначена для завантаження, зберігання, систематизації та узагальнення інформації в центральному сховищі даних ЄІАС Держпраці, створення єдиного архіву. Відповідно до основних завдань, визначених Положенням про Державну службу України з питань праці, потрібно забезпечити збір та накопичення інформації за напрямками функціонування органу
- Підсистема аналітичної обробки даних призначена для аналізу даних в системі на основі використання засобів аналізу детальної інформації в базах даних, засобів створення звітів, засобів формування звітів, візуальних засобів (графіки) відображення звітів.
 - Підсистема класифікаторів та довідників призначена для забезпечення ведення в актуалізованому стані єдиних класифікаторів та довідників ЄІАС Держпраці, ведення систем класифікації та кодування, упорядкування, опису та систематизації інформаційних ресурсів системи.
 - Інтернет-портал – інформаційна система, реалізована на основі Інтернет-технологій та призначена для управління інформацією та організації доступу до документів заінтересованими органами (користувачами).

➤ Підсистема ведення електронного документообігу має забезпечувати обіг електронних документів на етапах створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення та перевірки цілісності, а у разі необхідності – забезпечувати підтвердження факту одержання таких документів.

➤ Підсистема адміністрування матиме програмні засоби для адміністрування ЄІАС Держпраці, визначення прав доступу, резервного копіювання баз даних.

➤ Комплексна система захисту інформації забезпечує захист державних інформаційних ресурсів, що входять до складу ЄІАС Держпраці шляхом впровадженням комплексу технічних, криптографічних, організаційних та інших заходів і засобів, спрямованих на недопущення блокування інформації, несанкціонованого ознайомлення з нею та/або її модифікації. Має бути передбачена система електронного цифрового підпису.

Створення технічного офісу проєкту (ТОП)

У разі втілення цього проєкту, необхідно буде розпочати детальну роботу, де будуть прийняті технологічні та функціональні рішення та зібрані всі детальні вимоги для забезпечення можливості впровадження систем.

Для виконання цього завдання рекомендується розпочати створення технічного офісу проєкту, який відповідатиме за виконання наступних основних завдань:

➤ Складання всіх детальних вимог: функціонального, операційного, організаційного та технологічного рівнів.

➤ Підготовка концептуальної та функціональної документації, необхідної для визначення повного обсягу роботи.

➤ Прийняти стратегічні рішення на технологічному рівні: необхідна технологічна інфраструктура, апаратне забезпечення, сервери, базове програмне забезпечення, прикладне програмне забезпечення, альтернативні технології для впровадження систем тощо.

- Визначення необхідних робочих груп для виконання роботи (функціонально-технічних): внутрішні команди, зовнішній персонал, послуги з найму, експерти тощо.
- Управління ходом виконання роботи: управління командами та виконання завдань.
- Моніторинг роботи: контроль кінцевих термінів, витрат і дотримання визначених завдань.
- Контроль якості: забезпечення виконання робіт за встановленими критеріями якості та їхню відповідність очікуванням, викладеним у каталозі вимог.
- Підготовка звітності та інформаційних панелей про стан роботи.

Таблиця 3.8 – Профілі, які потрібно розглядати як частину Технічного офісу Проекту

Профілі	Опис
Внутрішні експерти	Внутрішній персонал, детально обізнаний із потребами та функціонуванням Держпраці.
Функціональні експерти	Особи, що мають знання в різних функціональних областях, які можуть мати дуже чітке бачення потреб користувачів функціональної області.
Технологічні експерти	Співробітники, які мають технологічні знання в галузі архітектури, технологічних альтернатив, ринкових інструментів тощо.
Експерти з питань управління технологічними проектами	Співробітники, які мають досвід розробки та обслуговування комп'ютерних систем.
Експерт з питань якості	Співробітники, які мають досвід контролю якості технологічних проектів
Функціональні технологи	Співробітники, які мають досвід перетворення вимог на функціональну документацію, що дає вхідні дані для розробки та впровадження систем.

Кінцевим завданням Технічного офісу проекту буде підготовка всієї інформації, документації та інфраструктури, готових до початку проекту розробки та впровадження систем.

Розрахунковий бюджет удосконалення системи моніторингу та контролю результатів діяльності Держпраці

Вартість реалізації нової Єдиної інформаційно-аналітичної системи

Держпраці необхідно проаналізувати та розрахувати після завершення завдань, зазначених для Технічного офісу проекту.

На кінцеву вартість рішення відповідно до стратегічних рішень, прийнятих на початковому етапі проекту, можуть вплинути численні фактори, зокрема:

- Рішення щодо обладнання - придбання машин порівняно з орендою; розміщення машини на об'єктах порівняно з хмарним розміщення; типологія вибраних машин; потреба в портативних комп'ютерах (придбання або оренда ПК).

- Рішення щодо альтернативного програмного забезпечення - базове програмне забезпечення, яке має бути придбане (веб-сервери, прикладні додатки, бази даних тощо); альтернативні варіанти програмного забезпечення для розробки (замовлені порівняно з доступними на ринку): JEE, Microsoft, ринкові пакети тощо; підтримка остаточно прийнятих функціональних можливостей: бізнес-аналітика, інтелектуальний аналіз даних, звітність, тощо; ліцензії на операційні системи; спеціальні ліцензії на програмне забезпечення

- Внутрішній потенціал порівняно з необхідністю залучення зовнішніх працівників на умовах підряду - Експерти з консалтингу; функціональні експерти; технологічні експерти; групи розробки програмного забезпечення; системи та допоміжне обладнання; експерти з управління технологічними проектами; тощо.

У наступній таблиці показано певний порядок величин у бюджеті, необхідному для реалізації Технічного офісу Проекту:

Таблиця 3.9 – Порядок величин у бюджеті

Концепція	Опис	Розрахунковий бюджет

Технічний офіс проекту	Визначення сфери застосування, затвердження технологічних альтернатив, визначення вимог і функціональний аналіз. (Розрахунковий час – 6 місяців)	300.000€

В наступній таблиці показано розрахункові фінансові потреби для робіт, пов'язаних зі створенням та впровадженням ЄІАС Держпраці, згідно з оцінкою, наданою у звіті Національного науково-дослідного інституту промислової безпеки та охорони праці:

Таблиця 3.10 – Фінансові потреби для визначених робіт

Назва підсистеми	Розрахункова вартість
Розроблення підсистем ЄІАС Держпраці	960.000,00 €
Роботи, пов'язані із реалізацією ЄІАС та навчанням співробітників	102.000,00 €
Роботи, пов'язані із обслуговуванням ЄІАС протягом року	45.000,00 €
Комп'ютерне обладнання та ліцензійне програмне забезпечення	437.250,00 €
зокрема:	
Серверне обладнання	61.500,00 €
Комп'ютерне апаратне забезпечення (стаціонарні робочі станції)	216.000,00 €
Комп'ютерне апаратне забезпечення (мобільні елементи)	58.500,00 €
Ліцензоване програмне забезпечення	101.250,00 €
Ліцензійне програмне забезпечення та сертифікати, що видаються державною адміністрацією (ліцензії та підключення до ІС Державної служби статистики, Міністерства юстиції тощо)	60.000,00 €
ВСЬОГО	1.544.250,00 €

3.3. Практичні рекомендації щодо удосконалення моніторингу і контролю результатів діяльності органу публічної влади (на прикладі Держпраці)

Задачі, яким повинні відповідати інформаційні системи Управління діяльністю Держпраці

Сприяння роботі різних підрозділів Держпраці

➤ Планування та контроль роботи. Інструменти, які дають можливість

керівникам кожного відділу та підрозділу контролювати поточну роботу, а також планувати та призначати майбутню роботу користувачам.

➤ Проведення перевірок. Інструменти, які полегшують виконання інспекційних заходів у повсякденних завданнях, зокрема:

- Централізоване оновлення інформації.
- Контроль і планування призначених робіт. Інструменти дадуть змогу користувачам знати про незавершену роботу у будь-який час.

• Інтеграція результатів такої роботи. Інтеграція відповідної інформації про свою діяльність із метою встановлення ходу та результатів її виконання, а також отримання можливості щодо підготовки зведеної та статистичної інформації.

• Інтеграція результатів такої роботи. Інтеграція відповідної інформації про свою діяльність із метою встановлення ходу та результатів її виконання, а також отримання можливості щодо підготовки зведеної та статистичної інформації.

• Доступ до функцій, які є "цінними" для виконання робіт. Сюди входить відповідна інформація для виконання діяльності та створення нової інформації на основі введеної.

➤ Застосування інструментів повинне бути пристосоване до потреб і особливостей кожного підрозділу Держпраці (дотримання законодавства про працю, охорону праці, умови праці, нагляд за машинобудівною та енергетичною галузями, нагляд за шахтами, нагляд за газовим ринком тощо).

Ведення юридично закріплених записів. Інтегровано з іншими функціональними можливостями

➤ Реєстр нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань

➤ Реєстрація об'єктів підвищеної небезпеки, включаючи реєстрацію кранів.

➤ Класифікація підприємств та організацій відповідно до ризику для здоров'я працівників або будь-якого іншого ризику.

➤ Облік періодичних медичних оглядів

➤ Реєстрація дозволів та технічної підготовки до небезпечних робіт

➤ Декларація відповідності

➤ Оформлення дозволів на використання небезпечних машин, зокрема, кранів.

З метою аналізу наявних даних повинні бути забезпечені необхідні інструменти, які дадуть можливість:

- Виявлення незадекларованої праці (НП) та інших видів шахрайства
- Вдосконалення управління, контролю та моніторингу інформації та процесів Держпраці
- Підготовки класифікації ризиків компаній з шахрайськими порушеннями

Включення в Рішення використання інформаційно-комунікаційних технологій у всіх процесах Держпраці, з особливою увагою до відносин з громадянами та компаніями, зокрема:

- Електронний центральний апарат Держпраці
- Електронні повідомлення для громадян і підприємств
- Електронний підпис підготовлених документів

Звітність і управління статистичними даними. Рішення повинно забезпечити комплекс засобів, які дають можливість збирати сукупні, деталізовані та статистичні дані з інформації, введеної користувачами. Такі звіти будуть класифіковані за трьома основними групами:

- Внутрішні керівні звіти, які мають надавати керівництву Держпраці огляди поточної ситуації та результатів діяльності Організації у всіх відповідних аспектах
 - Розширені панелі та звіти
 - Звіти, що подаються за межами Держпраці, зокрема:
 - Іншим державним органам України.
 - МОП та іншим міжнародним організаціям.

Інформаційний обмін. Він повинен включати в себе функціональні можливості, які дають можливість Держпраці автоматично обмінюватися інформацією з іншими органами державної адміністрації, як для надсилання,

так і отримання:

➤ Унітарних даних. Надсилання або отримання даних, які вважаються важливими для конкретної діяльності Держпраці або іншого органу в структурі органів державного управління

➤ Масових розсилок або отримання даних у автоматичному і регулярному режимі, за участі іншого органу.

З метою розвитку існуючих систем або запровадження нових, сучасніших систем, необхідно визначити глобальну стратегію, яка має визначати характеристики та суть рішення за наступними головними аспектами

Таблиця 3.11 – Глобальна стратегія розвитку існуючих систем

Архітектура програмного забезпечення			Середовище та умови виконання
	Програмне забезпечення	Апаратне забезпечення	
	Комунікації	Експлуатація та технічне обслуговування	
Комунікаційні мережі			Експлуатація, технічне обслуговування та еволюційний розвиток

Програмне забезпечення повинно пристосовується до потреб і особливостей роботи державного органу та відповідати вимогам:

➤ Централізована, з метою зниження початкової вартості та впорядкування діяльності

➤ Заснована на веб-технологіях з метою полегшення доступу

➤ Масштабована як за кількісними критеріями (кількість користувачів), так і якісними (нові послуги).

➤ Використання широко прийнятих і перевірених галузевих рішень для забезпечення якості та простоти поширення

➤ Альтернативи для реалізації (власною групою Держпраці, спеціалізованими зовнішніми компаніями або змішаними командами)

➤ Необхідні ліцензії на програмне забезпечення (операційні системи, сервери додатків, контент-менеджер, менеджер баз даних тощо...)

Апаратне забезпечення включає:

➤ Використання власної чи зовнішньої інфраструктури. Кожна альтернатива передбачає аналіз та оцінку ряду факторів:

- Використання власної інфраструктури передбачає початкові інвестиції та створення команди, відповідальної за її експлуатацію. Крім того, технічне обслуговування потребуватиме постійних витрат.

- У випадку залучення зовнішнього постачальника послуг необхідно забезпечити виконання ряду технічних і законодавчих вимог (безпека, фізичні дані про місцезнаходження, тощо)

➤ У разі використання власного апаратного забезпечення Держпраці також необхідно проаналізувати та оцінити різні альтернативи щодо наступного:

- Сервери
- Засоби зберігання даних
- Системи охорони

Комунікації слід обрати серед альтернативних варіантів, залежно від інфраструктури, на якій рішення буде реалізоване:

➤ Мінімальні комунікаційні потреби, внутрішні комунікації або комунікація з третіми сторонами, як із органами державного управління, так і з зовнішніми органами

➤ Інтранет або Інтернет як мережа для комунікації між централізованими службами рішення та кінцевими користувачами Держпраці

Експлуатація, технічне обслуговування та еволюційний розвиток систем

Також необхідно проаналізувати та оцінити майбутні потреби:

➤ Оцінка обсягу змін і еволюційного розвитку, що передбачені при

первинному розгортанні.

➤ На основі цих потреб:

- Обладнання, інструменти та інфраструктура розробки, необхідні для їх виконання

- Плани по контролю якості та постійного вдосконалення

I, нарешті, очікувані витрати.

Фінансові потреби (витрати).

Визначення рішення	Адміністрування	Визначення нових
Розробка рішення	системи	потреб
Прямі інвестиції	Технічна підтримка	Розробка
Запуск	Амортизація	Управління змінами
Початкові інвестиції	Експлуатація	Розвиток
Початкові	Постійні	Постійні

Ці витрати будуть як прямими (нові ліцензії, розробка програмного забезпечення, закупівля обладнання), так і непрямими (витрати, пов'язані з новими завданнями, які на себе братиме Держпраці).

За нашим досвідом, інвестиції в еволюційний розвиток системи є дуже важливим фактором, який необхідно враховувати, оскільки, через як макроекономічні, так і законодавчі зміни, потреби Держпраці щодо інформаційних систем можуть постійно змінюватися або розширюватися

Опис частини основних баз даних, які повинні задовольнити поточні вимоги фахівців державного органу.

1. Реєстр компаній і працівників

Централізована БД для реєстрації компаній і працівників, що підлягають перевірці Держпраці.

Характеристики та функціонал: захищена з метою надання доступу лише авторизованим користувачам і налаштування доступних функцій залежно від виконуваних робіт; міститиме інформацію, важливу для

діяльності Держпраці, компаній та працівників; інформація реєстру буде оновлюватися шляхом внесення відповідних даних Міністерства юстиції або інших зовнішніх установ; забезпечить централізовану БД, де різні види діяльності, що здійснює Держпраці, будуть пов'язані з певним працівником або компанією, що дасть можливість, окрім легкого доступу для користувачів, централізовано знати, які операції здійснюються незалежно від їхнього характеру.

Залучені суб'єкти: інспектори використовуватимуть реєстр із метою отримання інформації про працівників і компанії, щодо яких вони діятимуть, пов'язуючи з ними свою роботу.

Окрім того, керівництво, інспектори та інші працівники Держпраці (з установленими обмеженнями) можуть проконсультуватися щодо дій, які здійснюються стосовно конкретного працівника або компанії.

Взаємозв'язок з іншими системами: дані цього реєстру будуть інтегровані з різними операціями, запровадженими у Функціональних системах, тобто всі вони повинні мати доступ до наявної інформації.

Крім того, дані будуть інтегровані з відповідною інформацією Міністерства юстиції чи інших зовнішніх установ.

2. Електронний центральний апарат Держпраці

Завдання: забезпечення доступності для громадян і компаній ряду процедур, спрямованих на спрощення комунікацій з Держпраці.

Характеристики та функціонал: це може бути власною розробкою або через інтеграцію з існуючим електронним сайтом в Адміністрації; це надасть громадянам і компаніям застосовувати процедуру електронної взаємодії з Держпраці, зокрема:

- Подання до Держпраці скарг щодо практик неправомірної конкуренції (поштова скринька трудового шахрайства); надання документації на початку або під час обробки процедури; обізнаність про стан процедури; отримання всіх типів документів, зокрема, вирішення поточних процедур, які їх потребують; це відкриє доступ до сховища для доступу до електронно

підписаної документації через КПБ, що її ідентифікує; стосовно деяких процедур, будь-який громадянин або компанія може отримати доступ до них за допомогою електронного сертифіката, який їх ідентифікує.

Залучені суб'єкти: громадяни та компанії.

Взаємозв'язок з іншими системами: вона буде автоматично інтегрована з Реєстром документації та через нього – з іншими системами.

3. Управління інспекційною діяльністю

Завдання: це складає ядро систем. Охоплює комплекс основних функцій інспекційної діяльності Держпраці в аспектах планування, проведення діяльності та моніторингу результатів.

Характеристики та функціонал: захищено для забезпечення доступу лише авторизованим користувачам і налаштування доступних функцій залежно від роботи, що буде виконуватися відповідно до їхнього профілю; розділена інформація, що дає змогу кожному користувачеві отримати доступ тільки до даних, необхідних для роботи; доступ до функціональних можливостей і запланованих робіт здійснюватиметься за допомогою персоналізованих панелей керування функціями, що виконуватимуться кожним користувачем, що дає змогу відразу оцінити ситуацію у сферах та у виконанні робіт, за які вони відповідають. Тут будуть застосовані панелі управління для контролю роботи контрольованих окремих команд, для контролю та доступу до незавершеної роботи користувача; основними охоплюваними функціональними напрямками буде наступне:

- Планування завдань, показників та цілей: визначення гнучких і масштабованих показників для визначення результатів діяльності; визначення завдань, показників і річних цілей по кожному показнику; визначення щорічних або багаторічних кампаній, які мають багато завдань, показників і цілей.

- Проведення інспекційної діяльності: гнучкість у визначенні робочого процесу та документів для всіх видів діяльності у всіх сферах Держпраці; візуалізація поточної ситуації діяльності інспектора або бачення кожної

особи, яка керує його командою; інтеграція всієї створеної документації; спрощений доступ до історії перевірок компанії та/або робочого місця; контроль і затвердження етапів робочого процесу для кожного документа; контроль кожної особи, яка керує командою інспекторів.

- Моніторинг планування та оцінки результатів діяльності: Інтерактивна система з вибором географічної території (центральна, територіальна, відділ), тимчасовості та індикатора для перегляду; можливості отримання дезагрегованої інформації та агрегації даних за різними концепціями; кольорова карта з навігацією на основі індикатора з урахуванням географічної території, групи інспекторів та інспектор; відстеження вимог і штрафів для компаній, ступінь їх виконання.

- Автоматичне генерування всіх документів на основі введених даних, з можливістю попереднього перегляду та введення тексту, де це необхідно.

- Функціональні можливості управління масовою діяльністю, що дають можливість автоматизувати функціональні можливості з метою зменшення обсягів ручної роботи. Насамперед це повинно забезпечити наступне: масове формування інспекційних кампаній; масові повідомлення; повторювані адміністративні процеси з незначною доданою вартістю (дати документів, облік документації тощо); вибір характеру необхідних даних (а також цілей та показників) повинен відповідати керівним принципам МОП щодо гармонізації статистики інспектування праці, підготовленим Департаментом праці/ безпеки та гігієни праці МОП ("Керівництво з гармонізації статистичних даних по інспекції праці» та «Збір і використання статистичних даних по інспекції праці: короткий посібник»).

Залучені суб'єкти: усі користувачі Держпраці: керівники, інспектори та допоміжний персонал.

Взаємозв'язок з іншими системами; буде відбуватися автоматична інтеграція з рештою систем, де обробляється відповідна інформація для інспекційної діяльності (реєстр підприємств і працівників, нещасних випадків і захворювань, реєстр документації

4. Використання інформації

Завдання: використання існуючої інформації решти систем для представлення сукупних або детальних звітів, які дають можливість проаналізувати діяльність і результати роботи Держпраці.

Характеристики та функціонал: захищено для забезпечення доступу лише авторизованим користувачам і налаштування доступних звітів залежно від їхнього профілю; розділена інформація, що дає змогу кожному користувачеві отримати доступ тільки до відповідних даних; доступ до інформації можна отримати за різними критеріями (тимчасовими, географічними тощо); інформація може бути отримана в повній або агрегованій формі за критеріями, які вказані як належні; це дасть можливість аналізувати результати наступних досліджень:

- Інспекційні дії та їхні результати.
- Санкції, накладені інспектором.
- Виявлені випадки НП (кількість, характер, види роботодавців, працівників, галузі, регіони тощо).
- Виявлена заборгованість.
- Вказана кримінальна відповідальність.
- Оголошені та розслідувані нещасні випадки та захворювання.
- Це дасть можливість отримати статистику, на національному рівні та для МОП: на основі визначених таблиць; відбір за різними критеріями (часовим, географічним тощо); статистика з усіх ІС, що входять до складу рішення.

Залучені суб'єкти: керівники Держпраці.

Взаємозв'язок з іншими системами: вона буде отримувати дані від інших систем для підготовки звітів.

5. Поштова скринька для повідомлень про шахрайство у сфері праці

Завдання: інтегрована з електронним центральним апаратом, що дає змогу громадянам надсилати до Держпраці скарги або повідомлення про різні порушення, пов'язані з компанією або центром працевлаштування.

Характеристики та функціонал: доступність через Інтернет; можливість вибрати тип порушення для повідомлення:

- Працівники без контракту
- Квазі-самозайнятість
- Робота, несумісна з наданням допомоги по безробіттю, тимчасовій непрацездатності, у зв'язку з виходом на пенсію тощо
- Іноземні працівники без дозволу на працевлаштування.
- Виплата суми, що не включена до фонду заробітної плати та не подана до органів соціального страхування
- Працівники з неналежними тимчасовими контрактами
- Працівники, робочий час яких перевищує час, передбачений у контракті (неналежні контракти на неповний робочий день)
- Недотримання робочого часу, понаднормового часу та відпусток
- Дискримінація відносно доступу до зайнятості
- Дискримінація заробітної плати за статтю (розрив у заробітній платі)
- Сексуальні домагання
- Невиконання вимог безпеки та гігієни праці
- Інше

Залучені суб'єкти: громадяни

Взаємозв'язок з іншими системами: інтеграція з електронним центральним апаратом і реєстром документації

Програма постійного вдосконалення

Кінцевою метою процесу постійного вдосконалення є економія витрат на виправлення протягом еволюційного розвитку додатків і систем:

- Удосконалення можуть відбуватися в рамках технологічних, прикладних або організаційних процесів.
- Дії необхідно переглядати на Контрольних засіданнях по службах, за конкретними сферами постійного вдосконалення.

Таблиця 3.12 – Процес постійного вдосконалення:

Крок 1: визначення інвестиційних можливостей	• Аналіз показників • Аналіз очікувань • Визначення пріоритетності вимог
Крок 2: підготовка схеми постійного вдосконалення	• Визначення контактних осіб • Верифікація поточного стану • Розділ завдань відділів
Крок 3: перепланування процесів	• Визначення точок для вдосконалення • Аналіз можливих варіантів • Інвестиційні дослідження • Визначення запропонованого рішення
Крок 4: запровадження вдосконалень	• Комунікації Держпраці • Затвердження рішення • Пілотне розгортання
Крок 5: верифікація та оцінка	• Вимірювання показників • Аналіз результатів • Прийняття

Висновки до третього розділу

Закономірність ефективності управлінських рішень та дій виявляється в їх залежності, переважно, від характеру управлінських проблем (ситуацій), від організаційних умов, у яких приймаються рішення та здійснюються управлінські дії, а також від особистих характеристик і стану управлінців та публічних службовців. Безумовно, чим складніша і масштабніша публічна проблема, чим гірші умови організації роботи управлінських кадрів, чим нижча їх кваліфікація і менший досвід, чим менше вони зацікавлені в результатах своєї праці, тим менше шансів отримати ефективні публічно-управлінські рішення. Усе це загальновідомо, проте повне дотримання цих рекомендацій щодо ефективності управлінських рішень та дій у практиці публічного управління залишається першочерговою проблемою.

Для уточнення завдань і функцій органів виконавчої влади в процесі реформування системи моніторингу державного управління необхідно використання механізмів управління по цілях і формулювання завдань і функцій за принципом декомпозиції. Такий принцип схематично можна розглянути наступним чином: основна мета державного управління (життєзабезпечення) - головна мета системи органів виконавчої влади

(забезпечення функціонування і розвитку системи органів виконавчої влади) – мета конкретного спеціалізованого органу (забезпечення діяльності виконавчої влади) – загальне завдання конкретного спеціалізованого органу виконавчої влади (інформаційно-аналітичне забезпечення органу виконавчої влади) – завдання конкретного спеціалізованого органу виконавчої влади (здійснення моніторингу в системі органів виконавчої влади) – функція моніторингу в системі органів виконавчої влади. [94]

Результати техніко-економічного обґрунтування нової інформаційної системи ляжуть в основу прийняття необхідних рішень для виконання роботи. В результаті цих рішень може виникнути один або більше проектів, які впливатимуть на одну чи декілька інформаційних систем. Такі системи будуть розроблені відповідно до результатів, отриманих у техніко-економічному обґрунтуванні, та з урахуванням портфеля проектів для реалізації стратегії глобальної системи.

Проектування архітектури системи в значній мірі залежатиме від характеристик систем органу в якому вона буде використовуватися, встановлених на той момент, тому необхідно враховувати активне залучення відповідальних за системи та діяльність відповідної організації.

Впровадження результатів роботи (у вигляді інформаційних підсистем та відповідних баз даних ЄІАС Держпраці) передбачено на базі визначеної Замовником організації. Результати виконаної роботи можуть бути використані в органах виконавчої влади різних рівнів, суб'єктах господарювання та громадських організаціях.

Для вводу ЄІАС в дію необхідно провести ряд заходів:

- Навчання та перевірка персоналу;
- Створення робочих місць для експлуатації підсистем ЄІАС;
- Обладнання робочих місць технічними та програмними засобами.

Для ефективної роботи ЄІАС у територіальних управліннях та експертно-технічних центрах Держпраці необхідно для кожного структурного підрозділу створити робочі місця, оснащені засобами

комп'ютерної техніки та комунікацій, ліцензійним програмним забезпеченням.

Для правильного визначення та виконання проекту дуже важливим є чітке визначення обов'язків керівництва та замовників проекту.

Зручно буде визначити необхідні ролі для спрямування проекту, а також призначення конкретних осіб, які матимуть повноваження на прийняття стратегічних, економічних та інших рішень, вибір альтернатив, визначення та очолення групи виконання проекту, та які в цілому матимуть виконавчу роль у проекті. [59]

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

1. Авер'янов, В.Б. Демократичні засади державного управління та адміністративне право. К.: Юрид. думка. 2010р.
2. Адміністративне право України (Шпаргалки). URL: [http://studies.in.ua/ru/administrativnoe pravo ukrainy shpargalki/2913 ponyatie suschnost i vidy gosudarstvennogo kontrolya.html](http://studies.in.ua/ru/administrativnoe_pravo_ukrainy_shpargalki/2913_ponyatie_suschnost_i_vidy_gosudarstvennogo_kontrolya.html)
3. Антонова О.В., Серьогін С.М., Хожтло І.І. монографія Морально-етичні засади розвитку державної служби України: європейський та вітчизняний досвід, за заг. та наук. ред. проф. С. М. Серьогіна. – Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2007р. – 290 с.
4. Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), Б.М. Гарашук, В.В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю.П. Битяка, Б.М. Гарашука, В.В. Зуй. Х.: Право, 2010р. 624 с.
5. Аналіз інформаційної системи органу державного управління. Державне управління: удосконалення та розвиток № 5, 2010р. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=138>.
6. Бакуменко В. Д. Формування державно управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: монографія. Київ: Вид-во УАДУ, 2000р. 328 с.
7. Бакуменко В.Д., Усаченко Л.М., Червякова О.В. Теоретичні засади державного управління: навч. посіб. / В.Д. Бакуменко, Л.М. Усаченко, О.В. Червякова; за заг. ред. Л.М. Усаченко. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2013р. 174 с.
8. Білокур Є.І. Функції державного управління: поняття, особливості, правове регулювання [Текст]: автореф. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Одеса: Нац. університет «Одеська юридична академія», 2015р. 23 с.
9. Валентюк І.В. Зарубіжний та вітчизняний досвід впровадження

технологій моніторингу й контролю в процесі соціально економічного розвитку регіонів. Інвестиції: практика та досвід. 2009р. № 23. С. 70-73.

10. Васильев М.И. Публичные интересы в экологическом праве. М.: Издат-во МГУ. 2003р.

11. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад, і голов, ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005р. 1728 с.

12. Венгер Ю.В. Місце стандартизації в адміністративно правовому регулюванні господарської діяльності в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція, 2014р. 10 1(1), 96-99.

13. Винницький Б. Моніторинг та оцінювання стратегій і програм регіонального розвитку в Україні / Б. Винницький, М. Лендшел, Ю. Ратейчак; Проект партнерства Канада Україна "Регіон. врядування та розвиток". К.: К.І.С., 2007р. 120 с.

14. Востриков П.П. Публичный интерес и функции государства: логика взаимосвязи. Электронное научное издание «Вестник Волго Вятской академии государственной службы». <www.nauka.vvags.ru>

15. Галіцин В.К. Системи моніторингу: Навчальний посібник / В.К. Галіцин, О.П. Суслов, Н. К. Самченко. К.: КНЕУ, 2015р. 409 с.

16. Гаращук В.М. Теоретико правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні. Харків. 2003р.

17. Гаруст Ю.В. Правове забезпечення контрольної діяльності органів України. Харків. 2007р.

18. Гладій М. В. Реалізація регіональної політики на базі сучасного менеджменту і моніторингу / М. В. Гладій, М. І. Долішній, С. М. Писаренко // Регіональна політика: методологія, методи, практика [Текст] / НАН України. Інститут регіональних досліджень. Львів: [б. в.], 2001р. С. 538-556.

19. Господарський кодекс України, (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 2003р. 18-22, 144.

20. Гриценко І.С. Становлення і розвиток наукових поглядів на основні інститути вітчизняного адміністративного права: [монографія] / І.С. Гриценко. К.: Видавничо - поліграфічний центр «Київський університет», 2007р. 335 с.

21. Державне управління (Основи теорії державного управління): [навчальний посібник у трьох частинах] / О.Н. Євтушенко, В.І. Андріяш. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. Ч. 1. Основи теорії державного управління. 2013р. 268 с

22. Державне управління: підручник: у 2 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол.: Ю.В. Ковбасюк (голова), К.О. Ващенко (заст. голови), Ю.П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К.; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012р. Т. 1. 564 с.

23. Демократичні стандарти врядування й публічного адміністрування: матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 4 квіт., 2008 р., Львів.: Ч. 1 / ред.: В. С. Загорський; А. В. Ліпенцев; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Л., 2008р. – 561 с.

24. Державне управління: теорія і практика: моногр. / ред. В. Б. Авер'янова та ін. Київ: Юрінком Інтер, 1998р. 431 с.

25. Дзюндзюк В.Б. Публічне адміністрування в Україні /Дзюндзюк В.Б., Мельтюхова Н.М., Фоміцька Н.В. та ін. // Навч. Посібник [за заг. ред. д-ра ф. наук, проф. В.В. Корженка, к.е.н., доц. Н.М. Мельтюхової] – Х.: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2011р. – 305 с.

26. Економічна енциклопедія / Відповідальний редактор С.В. Мочерний. Київ: Видавничий центр «Академія». Т. 1. 2000р. 864 с.

27. Економічний енциклопедичний словник: у 2 х томах. Т. 1: «А» «Н» / За ред. С.В. Мочерного. Львів: Світ, 2005р. 616 с.

28. Жаровська І. Міжнародно правовий і національний рівень забезпечення права на знання прав та обов'язків. Конституційне право. 2007р. № 12. С. 3-6.

29. Жевар П. Основные вопросы публичной службы / П. Жевар; пер. с

фр. Ю. Брагиной. Львів: Изд во РИУ, 2004р. 164 с.

30. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», 2007р. (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 29, 389.

31. Закон України «Про стандартизацію», 2014р. (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 31, 1058.

32. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» від 05.04.2007р. № 877 V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

33. Зеркин Д.П., Ігнатов В.Г. «Основи теорії державного управління». 3-е вид. Москва, 2010р. 489 с.

34. Запатріна І. Стратегія розвитку України: від планів до практичного втілення. Економіст [Текст]. 2007р. № 11. С. 25.

35. Зарубіжний досвід державного управління: доцільність і можливості застосування в Україні. Наукова розробка. Національна академія державного управління при Президентіві України. Управління фундаментальних та прикладних досліджень. Кафедра європейської інтеграції. Протокол № 195/7 8 від 5 жовтня 2012р. URL: <http://academy.gov.ua/>

36. Інститут громадських інспекторів як організаційно правова форма забезпечення відповідальності органів місцевого самоврядування. Публічне управління: теорія і практика. 2011р. № 2 (6). С. 213 218.

37. Інструкція щодо користування Інспекційним порталом для посадових осіб органу контролю. Видавник Державний департамент нагляду за додержанням законодавства про працю, 2005р.

38. Інформаційне і аналітичне забезпечення системи моніторингу / А. О. Морозов, В. Л. Косолапов, В. Є. Колосов та ін. //Наук. техн. інформація. 2002р. № 3. С. 18 23.

39. Конвенція Міжнародної організації праці № 129 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві, ратифікованою Законом України

від 8 вересня 2004 р. № 1986 IV UPL: <https://zakon.rada.gov.ua>

40. Конвенція Міжнародної організації праці № 81 1947 року про інспекцію праці у промисловості й торгівлі, ратифікованою Законом України від 8 вересня 2004 р. № 1985 IV UPL: <https://zakon.rada.gov.ua>

41. Конституционное право: энциклопедический словарь / отв. ред. С.А. Авакьян. М.: Норма, 2001р. 688 с.

42. Конституція України від 28.06.1996 UPL: <https://zakon.rada.gov.ua>

43. Корженко В.В., Мельтюхова Н.М., Мирнова Н.С. Антикризові стратегії в державному управлінні: метод. рек. К.: НАДУ, 2008р. 52 с.

44. Кравцова Т.М. Дослідження видів функцій державного управління та їх значення у процесі державно управлінської діяльності / Т.М. Кравцова, Г.В. Калініченко. Форум права. 2011р. № 1. С. 522-527. URL: http://www.nbuv.gov.ua/e_journals/FP/2011_1/1lkrndud.pdf

45. Лазарев Б.М. Государственное управление на этапе перестройки. М.: Юрид. лит., 1988р. 320 с.

46. Лученко Д.В. Місце контролю в системі адміністративно правових форм діяльності. Проблеми законності, 2006р. 82, 97-103.

47. Маслова Я.І. Співвідношення понять «нагляд» і «контроль» у державному управлінні України. Актуальні проблеми держави і права, 2011р. 62, 70-77.

48. Мельник А.Ф. Державне управління. К.: Знання Прес. (ред.) 2003р.

49. Моніторинг як технологія державного управління ТОМ 2 http://e_pidruchniki.com/content/2152_157_Monitoring_yak_tehnologiya_derjavnogo_upravlinnya.html

50. Музичук О.М. Поняття та особливості контролю і державного управління. 2011р.

51. Наказ Державної інспекції України з питань праці про затвердження положення про Державну інспекцію України з питань праці від 15.11.2011 № 11 UPL: <https://zakon.rada.gov.ua>

52. Наказ Держнаглядпраці про утворення Територіальних Державних

інспекції праці в областях від 28.08.2001 № 7. UPL: <https://zakon.rada.gov.ua>

53. Наказ Міністерства соціальної політики України від 02.07.2012р. № 390. UPL: <https://zakon.rada.gov.ua>

54. Нестеров А.В. Еще раз о властном контроле и надзоре. Административное право и процесс. 2011р. № 3. С. 10-12.

55. Нестеров А.В. Философия контроля, надзора и мониторинга. Компетентность. 2005р. № 3. С. 3-13.

56. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. UPL: <https://dsp.gov.ua/>

57. Офіційний сайт Управління Держпраці у Хмельницькій області. UPL: km.dsp.gov.ua

58. Оцінка впливу як спосіб удосконалення інструментів політики. Програма SIGMA [Текст]. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 2002р. Вип. 31. 75 с.

59. Оцінка діючих інформаційних систем Державної служби України з питань праці та інших органів, пов'язаних із інспекцією праці, з особливою увагою до діяльності Держпраці, спрямованої на подолання незадекларованої праці. Проект ЄС МОП. UPL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_dialogue/lab_admin/documents/projectdocumentation/wcms_718377.pdf

60. Полінець О.П. Контроль в державному управлінні України: теоретико-організаційні питання. Київ. 2003р.

61. Положення про відділ з питань додержання законодавства про працю, зайнятість та інших нормативно правових актів управління з питань праці Головного управління Держпраці у Запорізькій області від 27.02.2020 р. № 82 к-тр.

62. Положення про Головне управління Держпраці у Запорізькій області від 03.08.2018р. № 84. UPL: <https://dsp.gov.ua/>

63. Постанова Верховної Ради України від 15.12.1994 року № 296 «Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення і Кримінального

кодексу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

64. Постанова Кабінету Міністрів від 10.09.2014р. № 442 «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

65. Постанова Кабінету Міністрів України від 09.08.2001р. №959 «Про встановлення граничної чисельності працівників» URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

66. Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019р. № 823 «Деякі питання здійснення державного нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

67. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2017р. № 295 «Деякі питання реалізації статті 259 Кодексу законів про працю України та статті 34 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

68. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2000р. № 1351 «Про утворення Державного департаменту нагляду за додержанням законодавства про працю. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

69. Постанова КМУ від 17.08.2011р. № 879 «Про утворення територіальних органів Державної інспекції з питань праці». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

70. Постанова Правління Пенсійного фонду України №11 1 від 29.05.2017р. «Про Порядок обміну інформацією про відомості, що містять ознаки використання праці неоформлених працівників та порушень законодавства про працю». URL: <https://dsp.gov.ua/>

71. Постанова Шостого апеляційного адміністративного суду «Про визнання нечинною постанову Кабінету Міністрів України від 29.04.2017 №295 від 14.05.2019р. № 826/8917/17. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/449278__449343

72. Про затвердження Положення про Головне управління державної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України № 1180 від

20.09.2007 р. // Державний вісник України [Текст]: зб. акт. Верховної Ради, Президента та Кабінету Міністрів. Ужгород: Інформаційно видавниче агентство «ІВА», 2007. № 19. С. 44—46.

73. Про заходи щодо реформування державної служби в Україні та забезпечення захисту конституційних прав державних службовців: Указ Президента України №900/2007 від 20.09.2007 р. Державний вісник України: зб. акт. Верховної Ради, Президента та Кабінету Міністрів. Ужгород: Інформаційно видавниче агентство «ІВА», 2007р. № 18. С. 8.

74. Про моніторинг соціально економічного розвитку малих міст і селищ: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 квіт. 2009 р. № 288 UPL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>

75. Пушкарев Е.А. Социальный контроль за деятельностью власти как одна из форм обеспечения прав человека посредством институтов гражданского общества. Санкт Петербург, 2015р. 589 с.

76. Рейни Х. Дж. Анализ и управление в государственных организациях: пер. с англ.. 2 е изд. М.: ИНФРА М, 2002р. 402с.

77. Рішення шостого апеляційного суду від 14.09.2021 у справі № 640/17424/19 про визнання протиправною та не чинною постанову КМУ № 823 від 21.08.2019р. https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va742805_21#Text

78. Розпорядженням Кабінету Міністрів України (КМУ) № 649р від 5 вересня 2018 року «Про заходи, спрямовані на детінізацію відносин у сфері зайнятості населення» UPL: <https://dsp.gov.ua/>

79. Ромасько В.О. Правове забезпечення державного контролю в сфері будівництва. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ, 2009р. 45, 159 166.

80. Саниахметова Н.А. Предпринимательское (хозяйственное) право Украины. Харьков: Одиссей. 2005р.

81. Сидорчук Т. В. Теоретичні питання методології державного управління в Україні: дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / Тетяна Вікторівна Сидорчук; Ін-т законодавства Верховної Ради України. Київ,

2013р. 181 с.

82. Суцільно якісне управління в діяльності органів влади / В. Б. Дзюндзюк, О. О. Заріцька. Теорія та практика державного управління. 2009р. Вип. 2. С. 11-17. URL: http://nbuv.gov.ua/j_pdf/Trpu_2009_2_4.pdf

83. Тарасов И.Т. Учебник науки полицейского права / И.Т. Тарасов. М.: Т-во «Печатня С.П. Яковлева», 1891. Вып. 1. 377 с.

84. Тихомиров Ю.А.. Публичное право. М.: Издательство БЕК. 1995р.

85. Указ Президента від 06.04.2011 № 386/2011 «Про Положення про Державну інспекцію України з питань праці» URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

86. Указ Президента України «Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади» від 09.12.2011р. № 1085/2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

87. Указ Президента України від 07.05.2001р. № 292 «Про невідкладні заходи щодо прискорення погашення заборгованості із заробітної плати». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

88. Чотири кроки до успіху: посібник з менеджменту для неурядових організацій. К.: Творчий центр «Каунтерпарт», 2005р. 248 с.

89. Шацька З.Я. Трансформація системи управління підприємством в період глобальних змін. Ефективна економіка. 2017р. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6029>

90. Шинкарук В.І. Філософський енциклопедичний словник. К.: Абрис. 2002р.

91. Якуба О.М. Советское административное право. Общая часть: учебник. К.: Вища школа, 1975р. 232 с.

92. Центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади «Організація контролю в системі органів державної влади» 2013р. http://cpk.in.ua/wp-content/uploads/2017/02/Organizatsiya_kontrolyu_v_sistemi_organiv_derzhavnoy_i_vladi.pdf

93. Kyiv International Economic Forum, «Ukraine and the world in a new

economic reality: how to respond to change and not miss the opportunity», available at: [http://forumkyiv.org/ru/news/ukraina i mir v novej ekonomicheskoy realnosti: kak reagirovat na izmeneniya i ne upustit vozmozhnosti](http://forumkyiv.org/ru/news/ukraina_i_mir_v_novoj_ekonomicheskoy_realnosti_kak_reagirovat_na_izmeneniya_i_ne_upustit_vozmozhnosti) (Accessed 25 Nov 2017).].

94. Miillera E., Hopfa H. Competence Center for the Digital Transformation in Small and Medium Sized Enterprises. Flexible Automation and Intelligent Manufacturing: In: 27th International Conference. Procedia Manufacturing 11.2017. p. 1495 1500.].

95. The Common Assessment Framework (CAF), Improving an Organization through Self Assessment / European Institute of Public Administration // Maastricht [Text]. 2002. October. P. 23.

ДОДАТКИ

Додаток А

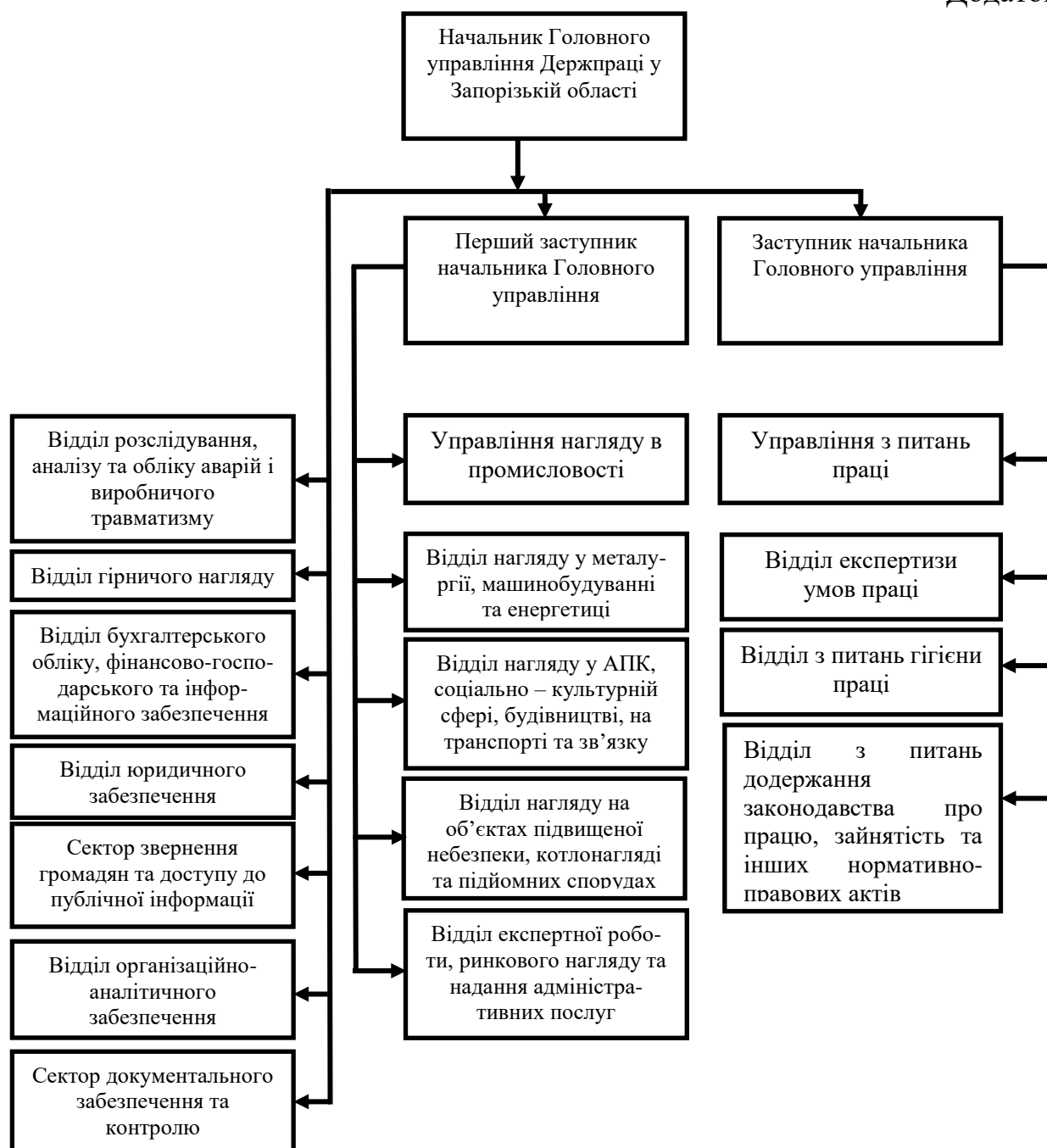

Рисунок А.1. Структура Головного управління Держпраці у Запорізькій області

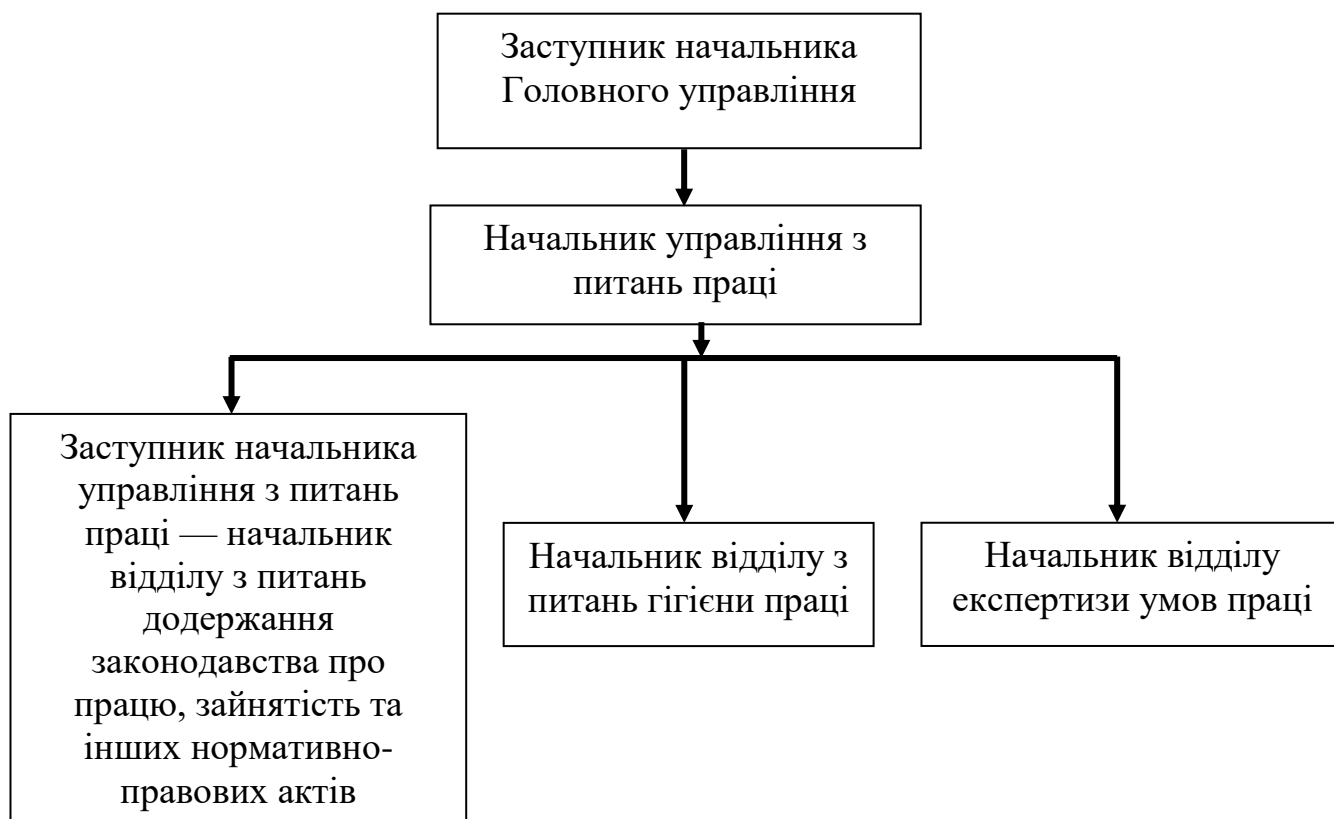
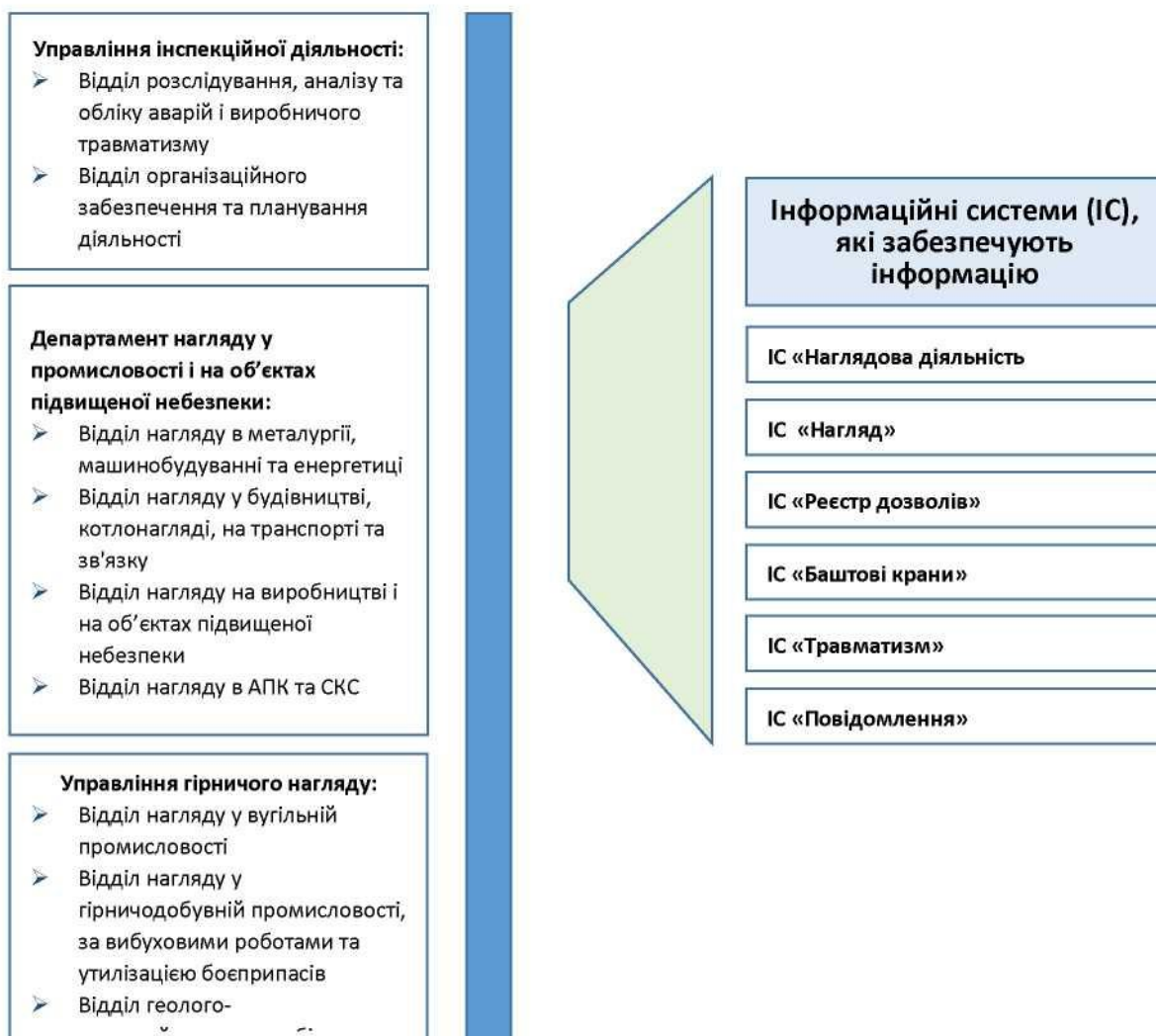

Рисунок Б.1. Структура управління з питань праці

Функціональні напрямки - інформаційне забезпечення [Департаменту з питань праці](#)

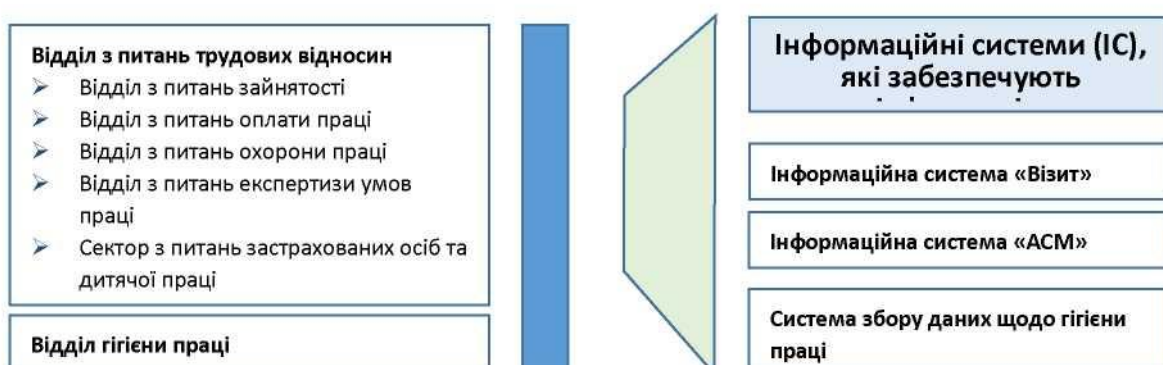

Рисунок В.1. Функціональні напрямки – Інформаційне забезпечення управлінь Держпраці

ACM-1 - [Новий запис, Суб'єкти господарювання]

Операції Відобразити Журнали Сервіс Звіти Відкриті документи Допомога

Команди

Журнали

- Перевірки
- Суб'єкти господарюва...
- Персонал ТДП
- Щомісячний звіт
- Листування
- Персональний прийом
- Довідник адміністрат...
- Загальні довідники
- Регіональні довідники
- Звіт по інспекторам

Інформація про суб'єкт господарювання

Назва суб'єкту господарювання:

Посадова особа

Прізвище, ім'я та по-батькові:

Дата народження: Громадянство:

Місце народження:

Мешкає:

Посада: На посаді з:

Ідентифікаційний номер: Паспорт:

Інформація про суб'єкт господарювання

Форма власності:

Вид економічної/промислової діяльності:

Вид підприємства:

Ідентифікаційний код: Підпорядкованість:

Область/район/місто:

Юридична адреса:

Телефон/факс:

Терміни, що наближаються | Акти | Суб'єкти господарювання | Новий запис, Суб'єкти господа...

Рисунок Г.1. Структура облікових даних по суб'єкту господарюванню

Акт перевірки №

Акт перевірки № _____

Акт перевірки: Акт № _____ від _____ (останній день перевірки) Без акту (створення перешкоди)

Інспектор: _____

Назва об'єкту перевірки: _____

Місце складання: _____

Керівник об'єкту перевірки:

Прізвище, ім'я та по-батькові: _____

Дата народження: _____ Громадянство: _____

Місце народження: _____

Мешкає: _____

Посада: _____ На посаді з: _____

Ідентифікаційний номер: _____ Паспорт: _____

Інформація про суб'єкт господарювання

Форма власності: _____

Вид економічної/промислової діяльності: _____

Вид підприємства: _____

Ідентифікаційний код: _____ Підпорядкованість: _____

Область/район/місто: _____

Юридична адреса: _____

Телефон/факс: _____

Підприємство знаходиться в стадії

Функціонування

Відновлення платоспроможності або визнання банкрутом

Призупинило виробничо-господарську діяльність

Ліквідації

Дата початку перевірки: _____

Облікова чисельність штатних працівників суб'єкту перевірки: _____

Вид перевірки

Планова

За дорученням керівництва Держнаглядпраці

За дорученням керівництва ТДІП

Особисте

Звернення заявника

За запитом і зверненнями народних депутатів

За дорученням ВРУ

За дорученням СПУ

За дорученням КМУ

За пропозицією правоохоронних органів

За пропозицією облдержадміністрації

За пропозицією місцевих органів виконавчої влади

За пропозицією центральних органів виконавчої влади

За зверненням профспілок

Інші ініціатори

Тип перевірки

Первинна

Повторна

Комплексна

Комплексна за участі інших контролюючих органів

Комплексна повторна

Перевірка проведена у нічний час

Заборгованість із виплати з/п на день перевірки:

Всього: _____ тис. грн.

в т. ч. звільненим _____ тис. грн.

Внесено пропозицій: _____

Пріпис Протокол 41 Протокол 188.6 Постанова Протест Скарга Заходи Застосувати Відмінити Так

Терміни, що наближаються Акти Суб'єкти господарювання Акт перевірки №

Рисунок Д.1. Структура заповнення результатів проведеного заходу

Додаток Е

Акт перевірки № "Припис № -
Припис

Припис № - від

Порушено

Законодавство про працю
 Законодавство про загально-обов'язкове державне соціальне страхування

Перевіркою встановлено:

- Трудові договори
- Трудові угоди
- Робочий час і час відпочинку
- Оплата праці
- Гарантії і компенсації
- Колективні договори
- Трудова дисципліна
- Праці жінок
- Праці молоді
- Права при банкрутстві
- Страхові виплати
- Матеріальна допомога та забезпечення оздоровчих заходів
- Соціальна та недієва допомога
- Інші порушення трудового законодавства про працю

Припис

Направлено рек. листом

Вручено

Термін виконання: 05.12.2021 Попередження за 5 днів(день), 30.11.2021

Виконаний припису:

Припис виконано у встановлений строк за письмовим повідомленням:
Письмове повідомлення:

Виконано за результатами перевірок:
Акт перевірки №:

Не виконано

Не виконано з інших обставин

Дата заповнення:

Терміни, що наближаються | Акти | Суб'єкти господарювання | "Припис № -"

Рисунок Е.1. Структура заповнення припису складеного за результатами проведеного заходу

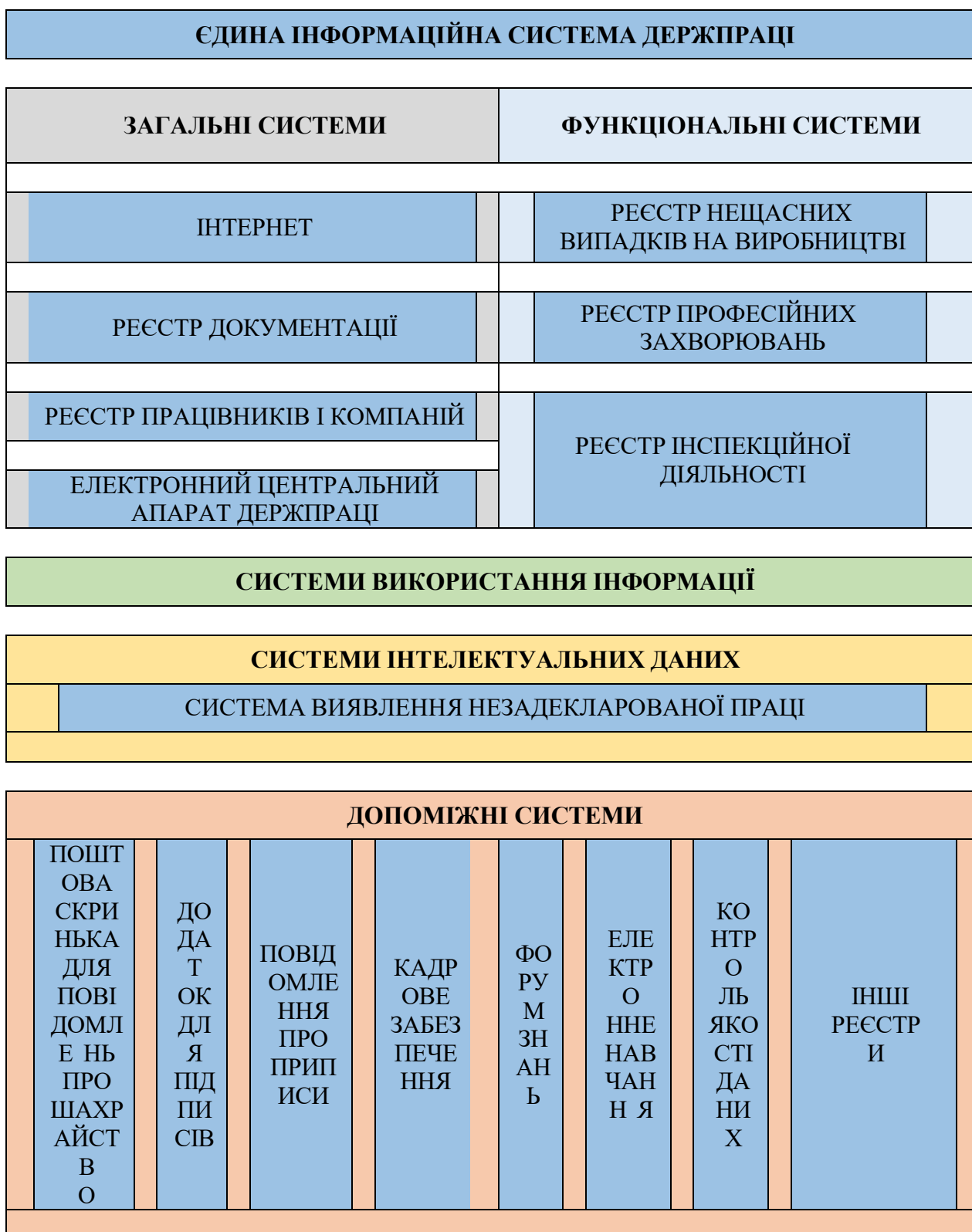

Рисунок Ж.1. Структура єдиної інформаційної системи Держпраці